

TARGETING EXTREMISM AND CONSPIRACY THEORIES

Manual för organisatörer inom vuxenutbildning

Hantera konspirationsteorier i din organisation

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Januari 2021

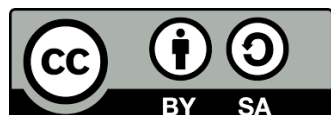
Projektinformation

Projektets akronym:	TEACH
Projektets titel:	Inriktning mot extremism och konspirationsteorier
Projektnummer:	2019-1-DE02-KA204-006167
Nationell agentur:	NA BIBB
Projektets hemsida:	www.teach-erasmus.eu
Projektledarskap:	Dr. Sebastian Fischer Institut für Didaktik der Demokratie, Leibniz University of Hannover
Projektledning:	Elizaveta Firsova
Författare:	TEACH Consortium
Rapporten förbereddes:	01.01.2021

Konsortium

Det här projektet har finansierats med stöd av Europeiska kommissionen. Den aktuella rapporten reflekterar endast författarens åsikter och den Europeiska kommissionen kan därför inte hållas ansvarig för hur informationen används som presenteras i rapporten. Inlämningsnummer: 2019-1-DE02-KA204-006167

This document by TEACH is licensed under CC BY-SA 4.0.
To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>

Innehållsförteckning

1. Konspirationsteorier och den evigt pågående rörelsen	3
1.1 Introduktion: TEACH projektet och TEACH manualen	4
1.2 Hur TEACH definierar konspirationsteorier	5
1.3 Översikt: Konspirationsteorier i Europa	7
2. TEACH-undersökningen för organisatörer av vuxenutbildning.....	11
2.1 Utvecklandet av undersökningen	11
2.2 Undersökningens grundläggande element.....	12
Antisemitiska konspirationsteorier	12
Islamofobiska konspirationsteorier	13
Skepsis mot medier	13
Antifeministiska konspirationsteorier	13
Klimatförändringar ur ett revisionistiskt perspektiv	14
Anti-vaccinations teorier	14
Konspirationsteorier kopplat till regeringsmakten	14
Nationell skala	15
Covid-19 relaterade konspirationsteorier	15
Vuxenutbildares tilltro till konspirationsteorier	16
2.3 Resultatet av TEACH undersökningen.....	17
3. Implementera TEACH-undersökningen inom din organisation.....	22
3.1 Implementering av undersökningen.....	22
3.2 Analys av data	26
3.3 Hur ska din data tolkas?.....	31
3.4 Från dina resultat till klassrummet: Hur tillämpar du din data i praktiken?	33
BILAGOR.....	34

1. Konspirationsteorier och den evigt pågående rörelsen

1. Konspirationsteorier och den evigt pågående rörelsen

Det ser ut att finnas en konspirationsteori för alla, beroende på en människas ålder, kön, åsikter och trosuppfattningar. Men vi ser att en majoritet av de som ägnar tid åt att "undersöka" saker och komma upp med märkliga teorier är i vuxen ålder och oftast äldre personer. Anhängare av konspirationsteorier använder sig av en komplex argumentation för att kunna rättfärdiga sina "teorier", vilket försvårar möjligheten att inleda en diskussion eller få människor att tänka på vad de hör och vad som kommuniceras.¹

Konspirationsteorier består oftast av en anklagelse om att mäktiga personer eller organisationer i hemlighet konspirerar för att få kontroll över allmänheten² – det har länge varit ett viktigt element inom samhällsdebatten. Under de senaste åren har det västerländska samhället konfronterats med ett ökande antal konspirationsteorier: ett sådant exempel är konspirationsteorin som handlar om klimatförändringarna är en bluff, vilket understöddes öppet av en president i USA. Andra konspirationsteorier inkluderar Coronaförnekare som ifrågasätter virusets existens eller en tilltagande högerorienterad rörelse med målsättningen att underminera demokratiska institutioner. Det som är gemensamt för dessa rörelser är att de har en radikal kärna som baseras på konspirationsteorier. Genom att undersöka data från de senaste årtiondena, går det att konstatera att konspirationsteorier har existerat i alla moderna samhällen och att de har fått ett ökat inflytande under årens lopp, inte minst sedan det blev möjligt att kommunicera med andra på internet.³

1.1 Introduktion: TEACH projektet och TEACH manualen

Projektet TEACH (Inriktning mot extremism och konspirationsteorier) som har finansierats av Erasmus+ har tittat närmare på hur konspirationsteorier påverkar vuxenutbildningar. Projektets mål är att identifiera behovet, för organisatörer av vuxenutbildningar,

¹ Påståendet har hämtats från intervjuer med organisatörer av vuxenutbildningar från de fyra länderna som är involverade i TEACH projektet. Intervjuerna gjordes innan TEACH undersökningen genomfördes.

² Abalakina-Paap, M., Stephan, W. G., Craig, T., & Gregory, W. L. (1999). Beliefs in Conspiracies. *Political Psychology*, 20(3), 637–647. <https://doi.org/10.1111/0162-895X.00160>; Wood, Michael J., Douglas, K. M., & Sutton, R. M. (2012). Dead and Alive: Beliefs in Contradictory Conspiracy Theories. *Social Psychological and Personality Science*. <https://doi.org/10.1177/1948550611434786>;

³ Del Vicario, M., Bessi, A., Zollo, F., Petroni, F., Scala, A., Caldarelli, G., Stanley, H. E., & Quattrociocchi, W. (2016). The spreading of misinformation online. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 113(3), 554–559. <https://doi.org/10.1073/pnas.1517441113> Huang, Y. L., Starbird, K., Orand, M., Stanek, S. A., & Pedersen, H. T. (2015). Connected Through Crisis: Emotional Proximity and the Spread of Misinformation Online. *Proceedings of the 18th ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work & Social Computing - CSCW '15*, 969–980. <https://doi.org/10.1145/2675133.2675202>; Wood, Michael James, & Douglas, K. M. (2013). "What about building 7?" A social psychological study of online discussion of 9/11 conspiracy theories. *Frontiers in Psychology*, 4. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00409>

att hantera konspirationsrelaterade tankesätt. Ett transnationellt team av experter inom olika områden (både forskare och allmänpraktiserande) från Tyskland, Österrike, Sverige och Bulgarien har utvecklat ett instrument för att mäta och medvetet övervaka förekomsten av konspirationsteorier bland studenter i klasser inom vuxenutbildningar.⁴ I denna korta manual kommer vi att ge en översikt över resultatet av forskningen, som har genomförts av TEACH konsortiet. Dessutom presenterar vi TEACH undersökningen som är konstruerad för organisatörer av vuxenutbildningar. Undersökningen kan användas av organisatörer av vuxenutbildningar (vanligtvis av cheferna för vuxenutbildningar) för att utvärdera behoven, inom den egna organisationen, av att hantera konspirationsrelaterade tankesätt hos studenter, som deltar i undervisningen.

Är du chef för en vuxenutbildning?

Vill du kartlägga förekomsten av konspirationsteorier inom din organisation?

I denna rapport presenterar vi riktlinjer för att genomföra din egen undersökning, samt hur resultaten från undersökningen ska analyseras och tolkas.

1.2 Hur TEACH definierar konspirationsteorier

Enligt Michael Barkun, forskare inom statsvetenskap, finns tre grundläggande element inom moderna konspirationsteorier: 1) Idén om att inget händer av en slump, 2) Inget är som det ser ut att vara och 3) att allt hänger samman.⁵ Den här kortfattade definitionen sammanfattar mycket av det som vi kopplar samman med en konspirationsteori. Konspirationsteorier hävdar att en grupp människor, eller en organisation, i hemlighet konspirerar tillsammans för att bedra och troligtvis skada den "ovetande" allmänheten. Den påstådda sammansvärjningen har dessutom en politisk eller samhällsrelevans. Populära exempel på sådana konspirationsteorier är uppfattningen att attacken mot World Trade Center och andra byggnader i USA september 2011 (känd som 9/11), på något sätt leddes av den amerikanska regeringen, eller genomfördes av Mossad, den israeliska säkerhetstjänsten. Det finns en uppfattning bland konspirationsteoretiker, att det existerar en koppling till exempelvis till den amerikanska regeringen eller Mossad, vilka utgör konspiratörerna bakom 11 september-attackerna.⁶ Ingen av dessa teorier har visat sig stämma, men särskilt på sociala medier går det att hitta tusentals "teoretiker" som hävdar att attacken organiserades av den amerikanska regeringen (eller Mossad) som konspirerar mot

⁴ "Klasser" är en term som inte passar att använda inom vuxenutbildning, men andra termer passar inte i sammanhanget, därför väljer vi att använda oss av termen "klasser" ändå. Ordet "klasser" är lättast att använda helt enkelt.

⁵ Barkun, M. (2013). *A culture of conspiracy: Apocalyptic visions in contemporary America* (Second edition). Comparative studies in religion and society: Vol. 15. Berkeley: University of California Press.

⁶ COMPACT Education Group. (2020). *Guide To Conspiracy Theories*. Cost.

allmänheten och att den officiella förklaringen inte går att lita på. Många konspirations-teorier har icke-demokratiska drag: Det rådande synsättet innebär att en "officiell förklaring" som förmedlas av forskare, politiker eller av någon som tillhör "eliten", inte går att lita på.

Begreppet "konspirationsteorier" är relaterad till andra koncept som konspirationsmyter, konspirationsideologier eller konspirationsmentalitet. Det finns en pågående diskussion om det som vi här kallar för konspirationsteorier egentligen borde kallas konspirationsmyter, konspirationsberättelser eller konspirationsuppfattningar. Inom TEACH projektet, har vi än så länge bestämt oss för att fortsätta att använda oss av termen konspirations "teorier", på grund av att detta begrepp är väletablerat och den internationella debatten om detta fenomen, samt det epistemologiska förhållningssätt som antas av anhängare till konspirationsteorier, inkluderar aspekter som är förhållandevis likartade i jämförelse med principer och felaktigheter som är applicerbara och associerade med detta välrespekterade teoretiska område.⁷

Inom TEACH projektet- och den undersökningsmetod som presenteras nedan- ligger fokuset på konspirationsteorier som utmanar de demokratiska värdena, som riktar in sig på minoriteter och försöker att skapa ett *vi* mot *dem* tänkande, för att därigenom kunna rättfärdiga extremistiska, rasistiska, antisemitiska eller antifeministiska uppfattningar (vilket inkluderar antisemitism, islamofobi, en negativ inställning till offentliga mediebolog och det "liberala" spektrumet av politiken, samt anti-feministiska uppfattningar). Vi kommer även att ta upp konspirationsteorier gällande specifika påståenden som har motbevisats (klimatförändringar, revisionism, anti-vaccinering och konspirationsteorier relaterade till Coronapandemin). Dessutom inkluderar vi konspirationsteorier som hävdar att regeringarna själva är en del av konspirationen. I TEACH undersökningen, redovisas dessa områden i form av "skalor" som mäter respondentens vilja att tro på en bestämd teori (en ordentlig beskrivning av metoden, kommer att göras nedan).

På grund av att undersökningen genomfördes i fyra olika europeiska länder, Tyskland, Österrike, Sverige och Bulgarien har varje partnerland adderat en eller två skalor för att kunna lyfta fram en konspirationsteori som är utbredd i det aktuella landet. I Tyskland handlar det om uppfattningar inom den högerpopulistiska "Reichbürger" rörelsen, I Österrike inkluderar det teorier om politikern Jörgen Haiders död; i Sverige inkluderar det "Eurabia" teorin, i Bulgarien; en anti-romsk teori och uppfattningen om att det pågår ett folkmord av det bulgariska folket.)

⁷ Butter, M (2020). Nennt sie beim Namen! Online: <https://www.zeit.de/gesellschaft/2020-12/verschwörungstheorien-corona-krise-wort-des-jahres-2020+>

1.3 Översikt: Konspirationsteorier i Europa

Innan TEACH undersökningen introduceras, vill vi presentera vanligt förekommande konspirationsteorier inom de fyra länderna. Följande stycke utgör en sammanfattning av projektteamets forskning i de fyra länderna som består av bland annat en litteraturgenomgång och intervjuer med organisatörer av vuxenutbildningar.⁸ Detta genomfördes inte inom ramarna för vetenskaplig forskning; utan sammanfattningen utgör snarare ett försök att få en överblick över hur vuxenutbildningar påverkas av de konspirationsteorier som deras studenter tror på.

Tyskland: Forskning om förekomsten av konspirationsteorier är relativt aktuell i Tyskland. Området är av stort intresse, eftersom de grupper som är föremål för konspirationsteorier kan vara utsatta för en betydande fara, vilket tyvärr har visat sig tydligt under de senaste åren. Konspirationsteorier existerar inte bara som idéer, utan de har också lett till våldshandlingar.⁹ Terrorattackerna i Halle och Hanau i oktober 2019 och februari 2020 är nyligt tillkomna exempel på våldshandlingar som triggas av rasistiska konspirationsteorier.¹⁰

”Mitte Studie” som genomförs varje år¹¹ pekade under år 2019 ut att konspirationsteorier är väldigt populära i Tyskland. Till exempel, trodde 46 % av deltagarna i studien att det finns en hemlig organisation som påverkar politiska beslut. Nästan 25 % av respondenterna trodde att media och politikerna är i maskopi och 50 % anser att de litar mer på sina egna känslor än de litar på experters kunskap. Studien visar att de som tror på konspirationsteorier samtidigt är mer misstänksamma gentemot det politiska systemet och de uppvisar en högre benägenhet att använda våld mot andra och de uppvisar även en starkare nedvärdering gentemot andra.¹² Den här trenden uppvisades även i resultaten från Konrad-Adenauer-stiftelsen som uppgav att 30 % av alla tyskar åtminstone har en tendens att tro på konspirationsteorier.¹³ Enligt studien är det särskilt personer som är 65 år och äldre, personer med en migrationsbakgrund och personer med en låg utbildningsnivå som oftare tror på konspirationsteorier¹⁴. Under Corona-pandemin, har en skrämmande trend uppkommit i opinionsundersökningar. En studie av Friedrichshafen Naumann stiftelsen har visat att 34% av de tyska deltagarna höll med om påståendet att media dolde fakta om coronaviruset, 25% tror att teknik-entreprenören Bill Gates kräver obligatorisk

⁸ Ta del av den fullständiga rapporten på hemsidan, www.teach-erasmus.eu

⁹ Firsova, E., & Eder, T. (2020). *QAnon Goes Global – AICGS*. Online: <https://www.aicgs.org/2020/09/qanon-goes-global/>

¹⁰ Heisterkamp, J. (2019, November 3). Halle: Wenn Verschwörungstheorien töten. *Info3 Verlag*. <https://info3-verlag.de/november-2019/halle-wenn-verschwörungstheorien-toeten/>
Laufer, D. (2020, Februar 24). Attentat in Hanau. Der perfekte Verschwörungstheoretiker. *netzpolitik.org*. <https://netzpolitik.org/2020/der-perfekte-verschwörungstheoretiker-hanau-whatsapp-sprachnachrichten/>

¹¹ Zick, A., Küpper, B., Berghan, W., & Verlag J.H.W. Dietz Nachf. (2019). *Verlorene Mitte—Feindselige Zustände rechtsextreme Einstellungen in Deutschland 2018/19*.

¹² *ibid.*

¹³ Roose, J. (2020). *Sie sind überall. Eine repräsentative Umfrage zu Verschwörungstheorien* (S. 37). Konrad-Adenauer-Stiftung e.V.

¹⁴ *ibid.*

vaccinering av alla människor på jorden och att coronaviruset har utvecklats i kinesiska laboratorier.¹⁵

Österrike: De flesta konspirationsteorier som har anhängare i Österrike visar på en koppling till högerorienterade politiska åsikter. Det finns ingen aktuell data över vilka konspirationsteorier som är vanligast eller hur många människor som tror på dessa teorier. När den allmänna debatten observeras, går det att hitta några relevanta myter: en allmänt spridd konspirations myt handlar om "det stora utbytet", även känt som "befolkningsutbytet" (the great exchange). Den här konspirationsteorin hävdar att politiker koordinerar och kontrollerar en massinvandring av människor (särskilt muslimer) för att kunna byta ut den österrikiska (vita, kristna) delen av befolkningen. Orsaken till detta, enligt konspirationsteorin, är att endast "ett etniskt homogent folk" kan motstå ett sådant dominerande och utnyttjande; det är anledningen bakom att någon sorts "elit" försöker att bryta den (antagna) homogeniteten hos befolkningen. Den här teorin har sitt ursprung i den nazistiska eran och är sedan dess ett ideologiskt argument inom högerpopulismen och extremismen i Österrike. Därför kan teorin om ett befolkningsutbyte anses vara en radikal, antisemitisk och främlingsfientlig konspirationsteori¹⁶. Sedan år 2015 har det skett en ökning av falska nyheter, konspirationer och lögnar kopplat till flyktingar, asylsystemet och dess behandling av det österrikiska välfärdssystemet. Jämte internationella välkända konspirationsteorier (såsom att jorden är platt och myter kopplat till vaccinering, kemikaliespår och klimatförändringar), har även teorier med ett nationellt fokus uppkommit. Ett välkänt exempel är den populära teorin angående den högerorienterade politikern Jörg Haiders död år 2008, som, enligt konspirationsteoretiker, inte var någon bilolycka som skedde under påverkan av alkohol. Undersökningar som genomfördes efter att Österrike drabbats av Corona pandemin¹⁷, visade att en ökande andel av befolkningen inte har förmågan att identifiera konspirationsteorier: endast 64% av respondenterna var "våldigt säkra" eller "ganska säkra" på att läkemedelsindustrin inte försöker att förhindra en vaccinering; endast 59% instämde till påståendet att coronaviruset inte är ett vapen. 43% var "våldigt säkra" att det är en lögn eller en konspirationsteori att Bill Gates vill ha kontroll över mänskligheten genom obligatorisk vaccinering (18% var endast "ganska säkra"). Corona relaterade konspirationsteorier är mer utspridda bland yngre personer¹⁸, troligtvis på grund av en andra vanor gällande medie- och nyhetskonsumtion.

¹⁵ Friedrich Naumann Stiftung. (2020). *Globale Studie: Desinformationen durchdringen Gesellschaften weltweit*. <https://www.freiheit.org/freedom-fights-fake-globale-studie-desinformationen-durchdringen-gesellschaften-weltweit>

¹⁶ Bauböck, R. (2019). *Bevölkerungsaustausch oder Umvolkung? Erklären Sie den Unterschied, Herr Strachel*, 07.05.2019, online: <https://www.derstandard.at/story/2000102690976/bevoelkerungsaustausch-oder-umvolkung-erklaren-sie-den-unterschied-herr-vizekanzler> (19.11.2019).

¹⁷ Eberl, Jakob-Moritz/Lebernegg, Noelle S./Boomgaarden, Hajo G. (2020): *Alte und Neue Medien: Desinformation in Zeiten der Corona-Krise*, Corona-Blog of the University Vienna, <https://viecer.univie.ac.at/corona-blog/corona-blog-beitraege/blog21/>

¹⁸ Ibid.

Sverige: En studie som genomfördes i Sverige visar att människor med extrema politiska åsikter, både höger och vänsterorienterade personer, är mer benägna att tro på konspirationsteorier, i jämförelse med människor som har mer moderata politiska åsikter¹⁹. Under det senaste årtiondet, har Sverige sett en ökning av antalet islamofobiska idéer och radikala högerorienterade åsikter. Bland personer som har sådana åsikter, har konspirationsteorin "Eurabia" fått ett ökat antal anhängare. Människor som tror på den euroarabiska myten tror att politiska och ekonomiska ledare i Europa (och Sverige) befinner sig i maskopi med arabiska länder för att göra västerländska länder del av en muslimsk världsordning. De antisemitiska konspirationsteorierna är fortsatt närvarande i den svenska debatten och antisemitiska konspirationsteori har blivit mer utbredda, särskilt inom arabiska och muslimska grupper inom segregerade förorter till stora städer. Den konspirationsteori som får mest uppmärksamhet i Sverige online handlar om mordet på den tidigare statsministern Olof Palme. Det finns dock en gradvis ändring av fokus mot mer anglo-amerikanska globala systematiska konspirationsteorier. Dagens Facebook-grupper, internetforum och bloggar som *Vaken.se*, *Blueshift.nu* och *Flashback.org* skapar alternativ information genom spridningen och bekräftandet av konspirationsteorier. Populära teorier som sprids på dessa sidor, handlar om att regeringen bagatelliserar brott som begås av immigranter; att politiker vill "utrota den vita rasen" och skapa ett multikulturellt samhälle; förnekelse av den globala uppvärmningen (eller att den påverkas av människan), Sveriges förfall genom en hög andel invandrare, ihop blandning av könsroller samt att Sverige är en del av ett globalt diktatorsnätverk. Det finns en brist på statistik angående människors tro på konspirationsteorier i Sverige, men Krouwel et al.'s (2017) forskning inom ämnet visar på att Sveriges index gällande konspirationsteorier är 0.31 (där 0= låg tilltro; 1= hög tilltro). Enligt Vetenskap och Folkbildning (VoF), en svensk ickevinstdrivande organisation, tror mer än 25% av de tillfrågade i en statistisk undersökning, att forskningsresultat oftast är köpta av industrin och därför inte går att lita på. 1 utav 6 tror att läkemedelsindustrin aktivt arbetar för att göra människor sjuka för att tjäna mer pengar. 10% uppger att de tror att kemikaliespår släpps ut från flygplan för att manipulera människors uppfattning om vädret²⁰.

Bulgarien: En av de mest populära konspirationsteorierna i Bulgarien är uppfattningen att vaccin är farligt och är en del av planen att ta över världen; enligt sektoriella studier, delar 20% av invånarna i Bulgarien denna uppfattning; 14% av bulgarerna anser att vacciner kan leda till (eller orsaka) autism, 35% anser att vacciner kan orsaka (eller leda till) allergier. 40% av bulgarerna tror att det finns en hemlig organisation som styr över värld-

¹⁹ Krouwel, A., Kutyski, Y., van Prooijen, J. W., Martinsson, J., & Markstedt, E. 2017. Does extreme political ideology predict conspiracy beliefs, economic evaluations and political trust? Evidence from Sweden. *Journal of Social and Political Psychology*, Vol. 5(2).

²⁰ Ingemyr, Mikael (ed.) 2015. VoF-undersökningen 2015. Second edition. Föreningen för Vetenskap och Folkbildning. www.vof.se/undersokningen-2015/.

den. Under de år som ledde fram till pandemin, delade 66% av befolkningen uppfattningen att sjukdomar är artificiellt genererade för att öka försäljningen av läkemedel. 5% tror på att kemikaliespår existerar och 24% tror på det påstådda klimatvapnet HAARP. När det talas om konspirationsteorier som mestadels sprids inom Bulgarien på nationell nivå, finns den allmänt spridda uppfattningen om att ekonomiska intressen står bakom (förmodligen artificiell och icke-önskvärd) tolerans mot den romska minoriteten som har bott i landet länge. Baserat på en minskning av födelsetalen och en hög andel av emigration. Bulgarer är också benägna att tro att det pågår ett "folkmord" av den egna befolkningen, eller med andra ord, att bulgarer medvetet ska utrotas. Det här tankesättet skiljer bulgarer från andra europeiska länder där "rädslan för den andra" riktas mot migranter. Det som i andra länder kan beskrivas som rädslan för *Den nya andra* (migranter), framstår i Bulgarien som rädslan för den *Välkända andra* (romer). En nyligen genomförd undersökning av GlobSec inom Central och Östeuropa visar att konspiratoriska tankesätt är vanligt förekommande i Bulgarien. Endast 35% av bulgarerna stödjer demokrati, 45% föredrar istället en stark och beslutsam ledare som inte bryr sig om parlamentet eller allmänna val. Ännu mer anmärkningsvärt är att 59% inte har några preferenser gällande vilket parti som sitter i regering, eftersom de inte tror att det skulle göra någon skillnad eller kan ändra något. Angående Covid-19 infodemin, visar jämförande data att det bulgariska konspiratoriska tankesättet är förekommande hos hälften av respondenterna.²¹

²¹ Bakracheva, M., Zamfirov, M., Kolarova, Tz. & Sofronieva, E. (2020). Living in Pandemic Times (COVID-19 Survey), Sofia, ISBN 978-619-91067-4-7

2. TEACH-undersökningen för organisatörer av vuxenutbildning

När vi organiserar evenemang för allmänheten med syfte att diskutera sociala och politiska frågor, möts vi allt oftare av en särskild grupp av människor som uttrycker radikala åsikter. Dessa människor propagerar ofta för primitiva idéer som vi inte kan tolka som annat än konspirationsteorier. Moderatorerna av dessa event har svårt att hejda sådana beteenden och återföra diskussionen till det ursprungliga ämnet.²²

2.1 Utvecklandet av undersökningen

Som ett första steg vid utvecklandet av TEACH undersökningen, förberedde varje partnerorganisation en behovsanalys i sitt land, för att kunna samla in information angående förekomsten av konspirationsteorier. Efterforskning, bakgrundsintervjuer och praktisk erfarenhet användes av projektpartnererna för att identifiera konspirationsteorier som är relevanta inom det egna landet. (För att få tillgång till ytterligare information, gå in på *National Reports* online, på hemsidan: www.teach-erasmus.eu).

Efter att de huvudsakliga konspirationsteorierna som undersökningen skulle fokusera på hade identifierats utarbetade partnererna *skalor*²³ för varje konspirationsteori, baserat på *frågor*²⁴ som delvis har hämtats från vetenskaplig litteratur i ämnet samt delvis baseras på slutsatser från den inledande forskningen. Dessa åtgärder vidtogs för att kunna få en så bred bild av ämnet som möjligt. Vid den här delen av TEACH undersökningen arbetades det med 64 *frågor*. Dessutom lades en nationell skala till, inom varje partnerland (med 4–10 frågor). Frågorna inkluderades i en pilotstudie (mars-augusti 2020) med N=160 deltagare totalt, eller 40 per land. Efter att frågorna och skalorna hade analyserats, minskades undersökningen till fyra demografiska frågor, sju beskrivna frågor och åtta skalor med 3–5 frågor inom varje skala (33 frågor totalt) och en nationell skala (4–5 frågor). Slutligen lades en skala till för att samla in data om den tilltro till konspirationsteorier som eventuellt finns hos vuxenutbildare (4 frågor).

²² Påståendet har hämtats från intervjuer med organisatörer av vuxenutbildningar från de fyra länderna som är involverade i TEACH projektet. Intervjuerna gjordes innan TEACH undersökningen genomfördes.

²³ En **skala** mäter respondenternas attityder till ett påstående kopplat till en specifik åsikt (t.ex. förekomsten av antisemitiska konspirationsteorier i deras klasser)

²⁴ En **fråga** är ett enskilt påstående (t.ex. "Folkmordet av judarna i Europa ägde aldrig rum") som respondenten i sin tur ska reagera på.

2.2 Undersökningens grundläggande element

Följande stycke presenterar en överblick över den slutgiltiga TEACH undersökningen, genom att presentera de grundläggande elementen av undersökningen samt dess kvalitetskontroll. Den slutgiltiga versionen av undersökningen (inom fyra nationella sammanhang) går att läsa i bilagorna till den här manualen.

Tillsammans med **demografifrågor**, utgörs det grundläggande elementet av TEACH undersökningen av frågor om förekomsten av konspirationsteorier inom vuxenutbildningsinstitutioner (samt deras studenter), vilket presenteras i stycket nedan.

Antisemitiska konspirationsteorier

Den här skalan visar antisemitiska uppfattningar, som är starkt sammankopplade med en konspirationsteoretisk struktur, såsom förnekelsen av Förintelsen²⁵, till exempel "Folkmordet av Europas judar ägde aldrig rum", judarnas dominans i världen, som hävdar att judarna dominerar de internationella finansiella marknaderna och världspolitiken²⁶, samt påståenden som antyder att judarna var involverade i 11 september-attackerna. Nedan (Figur 1) återfinns exempel på ett sådant påstående, från den aktuella skalan.

Varje skala introducerades med hjälp av samma fras "När du tänker på...." Och en *Likert* skala bestående av fem förhållningssätt som kan utgöra möjliga svar, från "väldigt ofta" till "aldrig". Skalan som behandlar antisemitiska konspirationsteorier, uppnår en förträfflig Cronbach α ²⁷ tillförlitlighet på en femgradig skala (> 0.850 inom alla projektpartnernas språk och inom projektpartnernas länder).

Intro: "När du tänker tillbaka på det senaste året, hur ofta har du hört följande påstående från studenter i din klass?"

	Väldigt ofta	Regelbundet	Ibland	Sällan	Aldrig
Folkmordet av judarna i Europa ägde aldrig rum.	[]	[]	[]	[]	[]

Figur 1: Exempel på en fråga

²⁵ Dubbed in previous research by: Benz, W. (2016a). *Antisemitismus: Präsenz und Tradition eines Ressentiments* (2. Aufl). Wochenschau Verlag. European Commission. (2020, Januar 20). Q&A: Eurobarometer survey on Antisemitism in Europe. European Commission.

Price, V., Tewksbury, D., & Huang, L.-N. (1998). Third-Person Effects on Publication of a Holocaust-Denial Advertisement. *Journal of Communication*, 24.

²⁶ Dubbed in previous research by: And, M. K., & Sedek, G. (2005). Conspiracy Stereotypes of Jews During Systemic Transformation in Poland. *International Journal of Sociology*, 35(1), 40–64. <https://doi.org/10.1080/00207659.2005.11043142>

Fekete, L. (2012). The Muslim conspiracy theory and the Oslo massacre. *Race & Class*, 53(3), 30–47. <https://doi.org/10.1177/0306396811425984>

World Jewish Congress. (2019). *Survey finds worrying levels of anti-Semitism in EU countries* [Community]. <https://www.worldjewishcongress.org/en/issues/combating-anti-semitis>

²⁷ **Cronbach's alpha** (även känd som koefficient alfa) är den vanligaste poängskalan som användas för att mäta trovärdighet inom en skala, med olika frågor som ska fånga samma attityder/uppfattningar/psykologiska fenomen. Inom samma vetenskapliga område, är det fastslaget att en poäng som är högre än 0.70 anses vara acceptabelt och poäng som är högre än 0.80 anses vara bra poäng (=alla frågor på en skala som representerar samma fenomen).

Islamofobiska konspirationsteorier

Skalan för den islamofobiska konspirationsteorin innehåller sidoskalan "Kontra Jihad rörelsen/Eurabia", vilket inkluderar föreställningen att europeiska politiker arbetar aktivt för att migranter ska komma till Europa för att "islamisera" kontinenten²⁸. Dessutom inkluderas den stora utbyteteorin i skalan, med påståendet: "Ett utbrett utbyte av den ursprungliga befolkningen till fördel för muslimska migranter äger rum i Europa".

Alla fyra länder uppnådde nivån förträffligt på tillförlitlighetsindexen (Cronbach $\alpha > 0.8$).

Skepsis mot medier

Inom den skala som handlar om konspirationsteorier relaterat till skepsis mot medier, undersöks misstron till medieföretag med påståenden som "Media bagatelliserar medvetet brott som begås av migranter och flyktingar", vilket är en vanlig åsikt inom högerorienterade grupper.²⁹

Alla fyra länder uppnådde nivån förträfflig trovärdighetsindex (Cronbach $\alpha > 0.8$).

Antifeministiska konspirationsteorier

Skalan som behandlar antifeministiska konspirationsteorier, fokuserar på feministiska konspirationsteori som hävdar att aktuella politiska åtgärder har som målsättning att försvaga mäns ställning i samhället, eftersom jämlikhet mellan män och kvinnor sedan länge har uppnåtts³⁰ och att fortsatta åtgärder som har som mål att stödja kvinnor är därför kontraproduktiva. Till den aktuella skalan adderades även frågan gällande den hävdade utrotningen av den "vita rasen" genom feminism. Ett exempel på en sådan fråga inkluderar den anti-feministiska konspirationsteorin att feminism leder till ett lägre födelsetal, som i sin tur leder till en massimmigration från muslimska länder.

I alla fyra länder uppnådde nivån förträfflig eller väldigt god tillförlitlighetsindex

²⁸ Lee, B. J. (2007). It's not paranoia when they are really out to get you': The role of conspiracy theories in the context of heightened security. *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, 9(1), 4–20.

Önnerfors, A. (2017). Between Breivik and PEGIDA: The absence of ideologues and leaders on the contemporary European far right. *Patterns of Prejudice*, 51(2), 159–175.

²⁹ PwC Deutschland. (2018). *Vertrauen in Medien*. pwc. <https://www.pwc.de/de/technologie-medien-und-telekommunikation/pwc-studie-vertrauen-in-medien-2018.pdf>

Köcher, R. (2017). *Interessen schlagen Fakten. Eine Dokumentation des Beitrags von Prof. Dr. Renate Köcher in der Frankfurter Allgemeinen Zeitung*. (Eine Dokumentation des Beitrags von Prof. Dr. Renate Köcher in der Frankfurter Allgemeinen Zeitung Nr. 45). Institut für Demoskopie Allensbach.

³⁰ Rosenbrock, H. (2012). *Die antifeministische Männerrechtsbewegung. Denkweisen, Netzwerke und Online-Mobilisierung*. (Heinrich-Böll-Stiftung, Hrsg.; 2. Aufl., Bd. 8). Heinrich-Böll-Stiftung.

Gesterkamp, T. (2015). Männerpolitik und Antifeminismus. *WSI-Mitteilungen*, 68(1), 59–61. <https://doi.org/10.5771/0342-300X-2015-1-59>

(Cronbach α = Sverige = 0.838; Österrike = 0.787; Bulgarien = 0.830; Tyskland = 0.726).

Klimatförändringar ur ett revisionistiskt perspektiv

Skalan som behandlar klimatförändringar ur ett revisionistiskt perspektiv, inkluderar tre frågor som handlar om att klimatförändringarna inte orsakas av människor ³¹ samt att klimataktivism är en produkt av ekonomiskt drivna intressen.

Alla fyra länder uppnådde nivån väldigt god till förträfflig tillförlitlighetsindex (Cronbach's $\alpha > 0.70$).

Anti-vaccinations teorier

Skalan behandlar påståenden angående anti-vaccinering, till exempel med frågan "Vaccinets effektivitet har aldrig bevisats."³²

Alla fyra länder uppnådde nivån väldigt god till förträfflig tillförlitlighetsindex (Cronbach $\alpha > 0.70$).

Konspirationsteorier kopplat till regeringsmakten

Inom denna skala presenteras tre konspirationsteorier, vilka hävdar att regeringar är involverade i olika konspirationer. Konspirationsteorierna presenteras nedan (se Fig. 2).

³¹ Inhoffen, L. (2019, September). Internationale Umfrage: Mehrheit der Weltbevölkerung erwartet schwerwiegende Folgen des Klimawandels. *YouGov*.

Harambam, J., & Aupers, S. (2017). 'I Am Not a Conspiracy Theorist': Relational Identifications in the Dutch Conspiracy Milieu. *Cultural Sociology*, 11(1), 113–129. <https://doi.org/10.1177/1749975516661959>

³² Robert Koch Institut. (2018). *Einwände gegen das Impfen – und die passenden Antworten!* https://www.rki.de/DE/Content/Infekt/Impfen/Be-deutung/Schutzimpfungen_20_Einwaende.html

Dessa tre frågor utgör enskilda frågor, vilket innebär att tillförlitlighetsindex inte kan presenteras.

Intro: "När du tänker tillbaka på det senaste året, hur ofta har du hört följande påstående från studenter i din klass?"

	Väldigt ofta	Regelbundet	Ibland	Sällan	Aldrig
Den amerikanska regeringen iscensatte månlandningen.	[]	[]	[]	[]	[]
Kemikaliespår släpps ut från flygplan för att skada människor.	[]	[]	[]	[]	[]
Den amerikanska regeringen var inblandad i 11 september-attentatena.	[]	[]	[]	[]	[]

Figur 2: Konspirationsteorier kopplat till regeringsmakten

Nationell skala

Som tidigare nämnt i *kapitel 1.2*, har varje partnerorganisation lagt till en skala som behandlar en konspirationsteori, som är särskilt framträdande inom respektive land. I den tyska undersökningen innefattas den högerorienterade uppfattningen angående "Reichsbürger", vilket handlar om att den nuvarande tyska staten är illegalt existerande. Den österrikiska undersökningen visar på teorier som handlar om den högerpopulistiska politikern Jörg Haiders dödsfall.³³ Den svenska undersökningen innehåller den Euroarabiska konspirationsteorin, som handlar om att politiker konspirerar för att byta ut den europeiska befolkningen mot immigranter från Mellanöstern. Den bulgariska undersökningen inkluderar anti-romska uppfattningar samt konspirationsteorin om ett pågående folk-mord av den bulgariska befolkningen.

Covid-19 relaterade konspirationsteorier

En nionde skala adderades till undersökningen i april 2020 när Europa blev epicentrum för Corona pandemin och konspirationsteorier började dyka upp, som handlade om viruset och dess ursprung. Fem påståenden lades till undersökningen som handlade om en

³³ Haider dog i en bilolycka år 2008.

uppsjö av populära SARS-Cov-II konspirationsteorier, såsom påståendet att Bill Gates använder viruset, för att kunna sätta in ett "mikrochip" i människor och att viruset är skapats i ett laboratorium.

I alla fyra länder uppnådde nivån förträffligt på tillförlitlighetsindex (Cronbach $\alpha > 0.8$)ⁱ.

Vuxenutbildares tilltro till konspirationsteorier

Den sista skalan innehåller frågor som ber respondenterna att förmedla sin egen åsikt kring fyra olika konspirationsteorier. De konspirationsteorier som inkluderas i denna skala handlar om mediaskepsis, antifeminism och islamofobi. Denna skala, som behandlar "min egen attityd" visas nedanför:

Intro: "Vänligen ange i vilken utsträckning som du håller med om följande påståenden":

	Instämmer helt och hållet	Instämmer	Varken eller	Instämmer inte	Instämmer inte alls
Media lurar medvetet allmänheten.	☐	☐	☐	☐	☐
De nuvarande politiska åtgärderna har som målsättning att försvaga mäns ställning.	☐	☐	☐	☐	☐
Judar har för mycket makt över världspolitiken.	☐	☐	☐	☐	☐
Politiker från västerländska länder bidrar till att islamisera Europa.	☐	☐	☐	☐	☐

Figur 3: Skala som handlar om den egna tilltron till konspirationsteorier bland de som är ansvariga för vuxenutbildningar.

2.3 Resultatet av TEACH undersökningen

Syftet med denna manual är att visa på vilka konspirationsteorier som är mest förekommande inom tysk, österrikisk, svensk och bulgarisk vuxenutbildning.

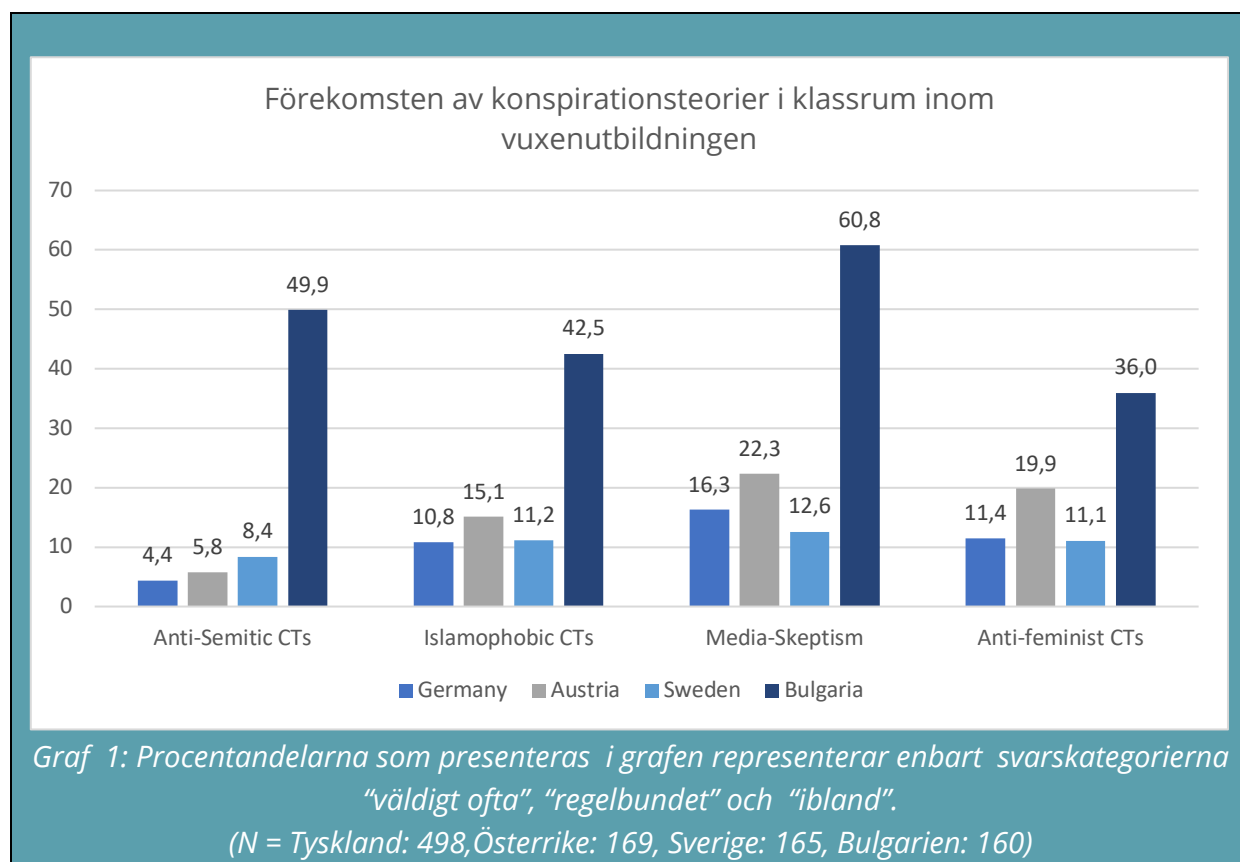
Frågeformuläret besvarades anonymt. Det tog 10–15 minuter att svara på frågorna. Respondenterna kontaktades på olika sätt, vanligtvis via e-post, antingen genom ett mejl som gick ut till deltagarna själva (inom nätverket av TEACH partners), eller via ledningen för en organisation som vidarebefordrade mejlet till sina anställda. Därigenom kan vi vara relativt säkra på att individerna som deltog i undersökningen arbetar professionellt med vuxenutbildning (antingen som fast anställda eller frilansande lärare) även om det inte går att garantera på grund av de strikta reglerna som omgärdar anonymitet och data-skydd.

Angående det allmänna genomförandet av TEACH undersökningen, är det viktigt att nämna att alla skalor och enskilda frågor är fullvärdiga för att mäta förekomsten av konspirationsteorier inom vuxenutbildning (för att läsa om kvalitetskontroller, se översikten under kapitel X)

På följande sidor sammanfattas resultaten från undersökningen tillsammans med övergripande grafer som sammanfattar alla frågor på varje skala (se kapitel 2.2: TEACH undersökningens grundläggande element).

Graferna visar den procentandel av respondenterna som uppgav att de har mött personer med uppfattningar som motsvarar (svarsalternativen) "väldigt ofta", "regelbundet" eller "ibland". Dessa grafer visar enbart de positiva svaren. Bilagorna till den aktuella manualen innehåller en mer djupgående analys.

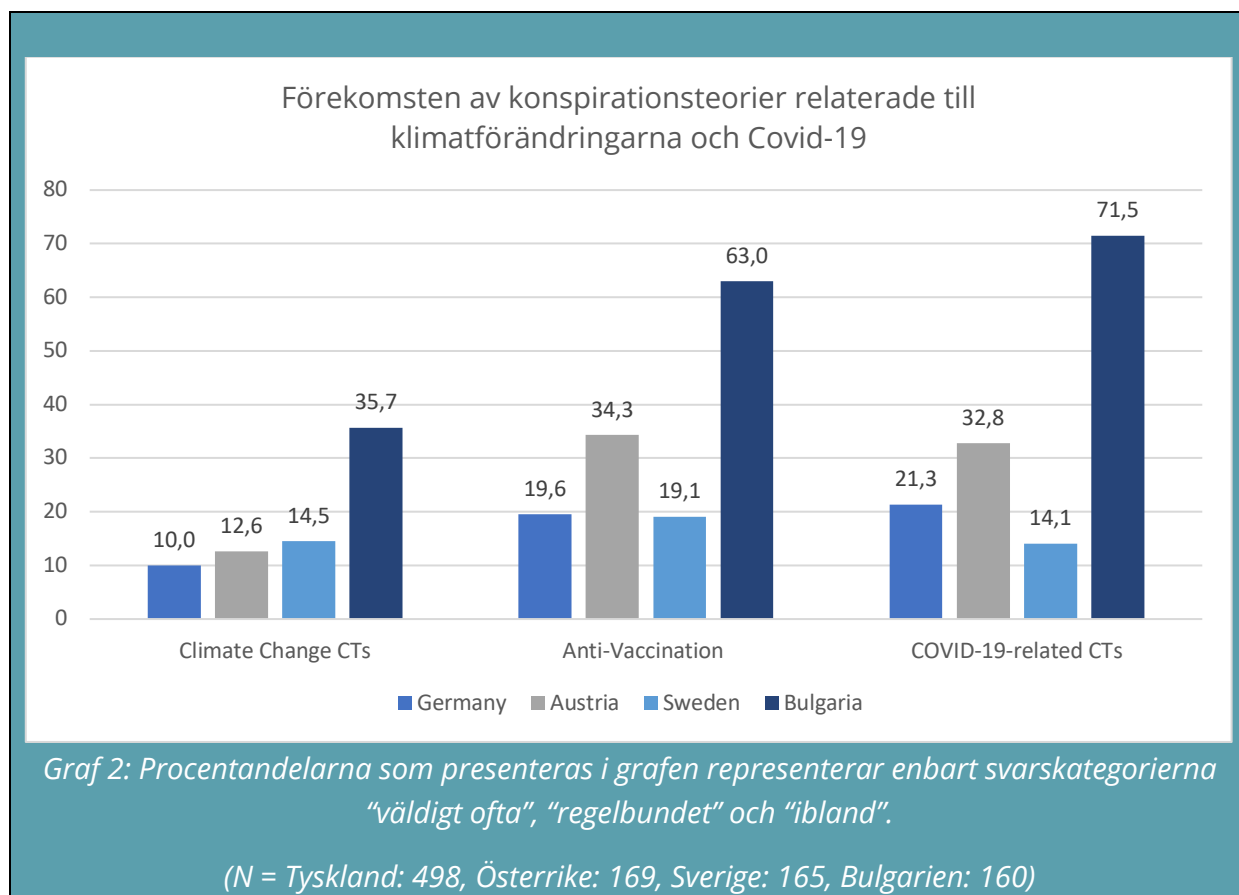
Det slutgiltiga urvalet innehåller svar från 498 tyska, 169 österrikiska, 165 svenska och 160 bulgariska respondenter.

Enligt resultaten av undersökningen möter vuxenutbildare i Tyskland, Österrike och Sverige konspirationsteorier inom sitt arbete som sprider antisemitiska, islamofobiska, media kritiska och antifeministiska åsikter. Dessutom möts vuxenutbildarna av de här åsikterna på en jämförbar nivå. Enbart en mindre andel av respondenterna möter antisemitiska konspirationsteorier. Mindre än 9% av tyska, österrikiska och svenska vuxenutbildarna rapporterar att de möter antisemitiska konspirationsteorier "väldigt ofta" eller "ibland". Den antisemitiska konspirationsteorin som är mest utbredd, handlar om att judarna dominerar de internationella finansiella institutionerna. 6,2% av de tyska, 10,7% av österrikiska och 9,1% av de svenska utbildarna mötte under förra året, sådana påståenden "väldigt ofta" och "ibland".

Andra konspirationsteorier verkar vara mer allmänt förekommande i dessa tre länder. Mellan 11% och 22% av vuxenutbildarna i Tyskland, Österrike och Sverige möts regelbundet av de tre andra konspirationsteorierna. Särskilt kritiska påståenden riktat mot media, av typen "Medierna bedrar medvetet allmänheten", verkar vara relativt vanligt förekommande i Tyskland (26,9%), Österrike (36,7%) och Sverige (17,6%). Anmärkningsvärt är att de bulgariska respondenterna mötes av alla fyra konspirationsteorier i mycket högre

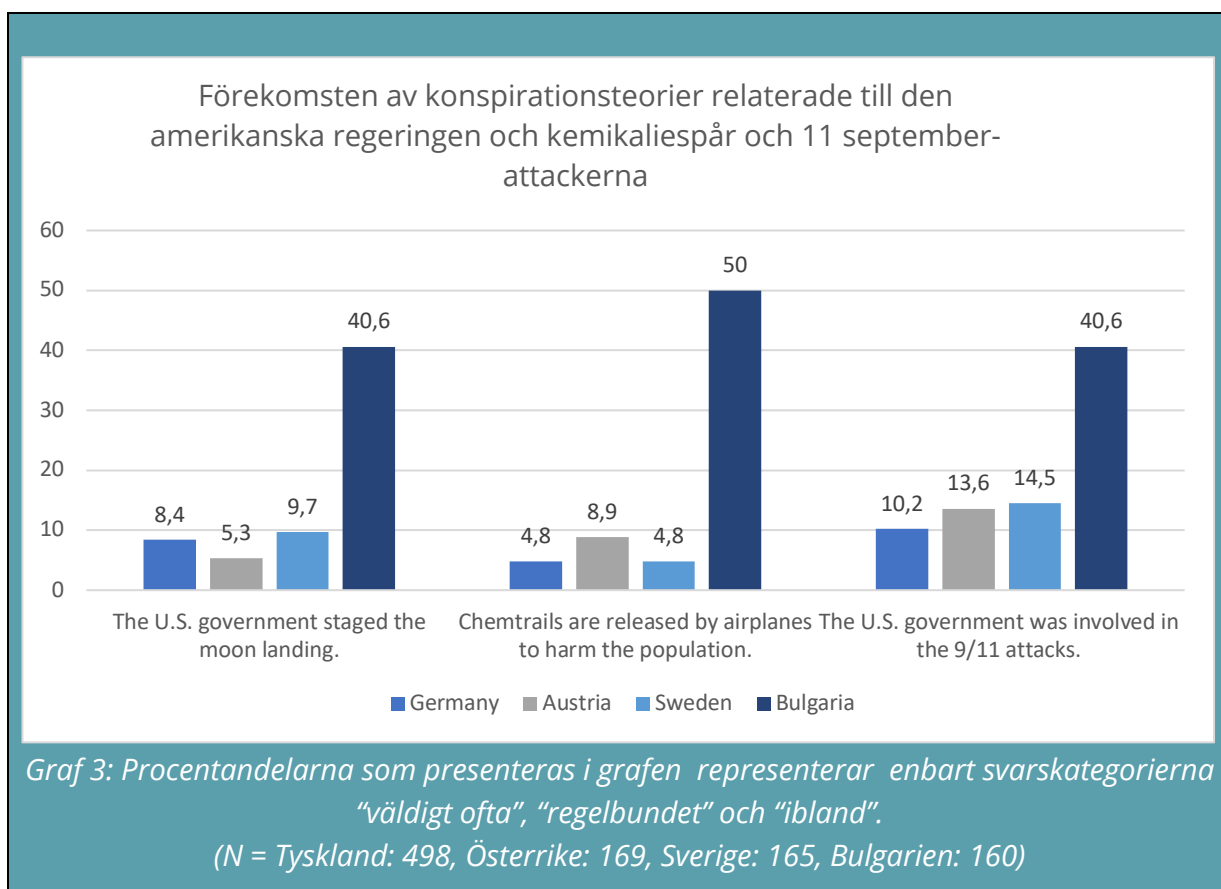
grad. 49.9% rapporterade att de "väldigt ofta" till "ibland" möttes av antisemitiska konspirationsteorier. Även en hög andel rapporterade att de möttes av mediaskepsis (60.8%)³⁴.

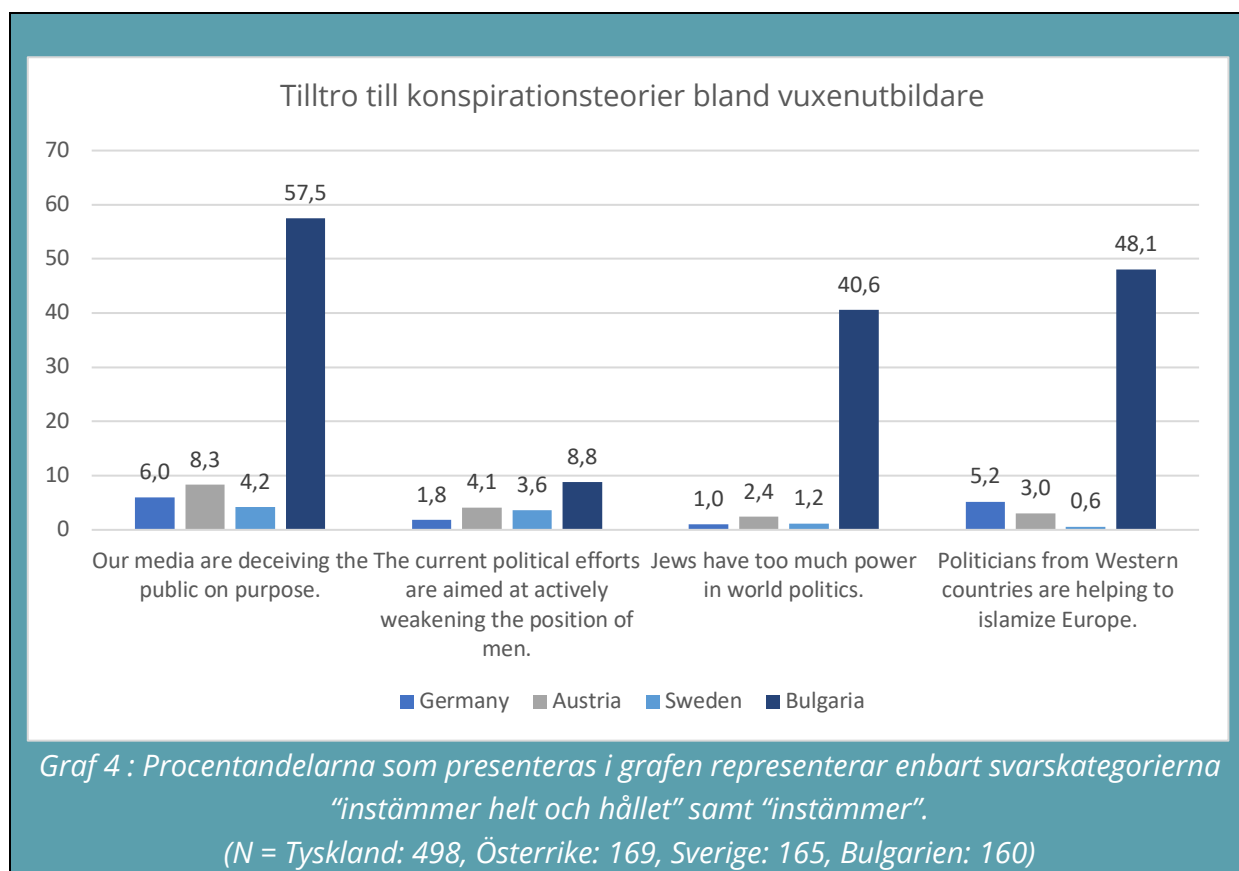
Graf 2 presenterar en översikt av skalorna som behandlar påståenden angående klimatförändringarna, negativa påståenden kopplat till vaccinering och Covid-19 relaterade konspirationsteorier. Återigen rapporterade de bulgariska utbildarna att de möttes av alla påståenden i en mycket större utsträckning än utbildarna inom de övriga tre länderna. Särskilt intressant är skalan som relateras till konspirationsteorier kopplat till Covid-19. Även om vår undersökning genomfördes enbart 4-6 månader efter att pandemin drabbat Europa, möttes 14.1% av de svenska, 21.4% av de tyska utbildarna av konspirationsteorier som handlar om pandemin; medan andelen var mycket högre i Österrike (32.8%) och i Bulgarien möttes mer än 70% av utbildarna av sådana påståenden.

Det påstående som vuxenutbildarna vanligtvis mötte handlar om att coronaviruset tros vara skapats i ett laboratorium (Tyskland 27.5%, Österrike: 43.8%, Sverige 21.8%, Bulgarien: 84.4%).

³⁴ Se sida. 33

Analysen av de svar som indikerade regeringsmaktens involvering i påstådda konspirationer, visade att den vanligast förekommande konspirationsteorin i Tyskland, Österrike och Sverige handlade om den amerikanska regeringen var involverade i 11 september-attackerna. I Bulgarien rapporterade (nästan) hälften av deltagarna i undersökningen att de väldigt ofta konfronterades med alla nämnda konspirationsteorier.

Utifrån den del av undersökningen som handlade om respondenternas egna tilltro till konspirationsteorier, kunde det klarläggas att endast en mindre andel av respondenterna (>5%) i Tyskland, Österrike och Sverige ställde sig bakom antifeministiska eller antisemitiska konspirationsteorier. En något större andel av respondenterna uttryckte en skepsis gentemot medier (>8%).

De bulgariska vuxenutbildarna höll i större utsträckning med om alla påståenden. Detta gällde särskilt mediaskepsis (57.5%) och påståenden gällande islamofobi (48.1%).

Svarsresultaten som presenteras i de nationella skalorna från Tyskland, Österrike, Sverige och Bulgarien är inte inkluderade i den här sammanfattningen (se bilaga).

3. Implementera TEACH-undersökningen inom din organisation

”Det som jag har upplevt är följande: Studenter som har hittat ”nya bevis” på internet och som har börjat ifrågasätta den officiella versionen. Det vanligaste konspirationsteorierna handlar om att månlandningen var iscensatt och att 11 september-attackerna var ett insiderjobb.”³⁵

Om du vill använda dig av TEACH-undersökningen inom din organisation, rekommenderar vi att du följer några grundläggande riktlinjer, som genererar ett vetenskapligt korrekt förhållningssätt till din undersökning. Detta förhållningssätt beskrivs i stycket nedanför.

3.1 Implementering av undersökningen

1. Begränsa ditt intresseområde!

I bilagan till den här manualen, återfinns TEACH-undersökningen i sin helhet som användes i Tyskland, Sverige, Österrike och Bulgarien. Undersökningen genererade, för vår del, intressanta resultat som gav upphov till ett transnationellt projekt som handlar om förebyggande arbete mot konspirationsteorier. När du ska genomföra undersökningen inom din egen organisation, är det viktigt att tänka på följande: Varje organisation är unik och har sina egna behov, därför kan ledningen inom de olika organisationerna behöva handskas med väldigt olika problem. Problem som är kopplade till förekomsten av konspirationsteorier bland kunder eller bland studenter. Du behöver inte använda dig av hela undersökningen. Du kan istället välja delar som du upplever vara av intresse. Du kan exempelvis endast använda skalorna som handlar om antifeminism och antisemitism, om du anser att dessa områden är relevanta för dig.

Du kan även välja att ta bort frågor som är av personlig natur (såsom ålder eller utbildning) och/eller lägga till frågor eller hela skalor. (För information om hur skalor kan läggas till undersökningen, se nästa kapitel).

Om du väljer att lägga till frågor som är av personlig karaktär, som födelsedatum, namn och annan personlig information, är det bra att kontrollera att frågorna inte strider mot gällande dataskyddslagstiftning (i synnerhet GDPR). Det är även viktigt att kontrollera att frågorna inte bryter mot nationell lagstiftning.

³⁵ Ett påstående som har hämtats från intervjuer med organisatörer av vuxenutbildningar, inom de fyra länderna som ingår i TEACH projektet. Intervjuerna genomfördes av projektpartnererna innan TEACH undersökningen utfördes.

2. Lägg till skalor om det behövs

Det kan vara så att vi inte har behandlat alla konspirationsteorier som finns inom vuxenutbildningen. Med tanke på hur snabbt konspirationsteorier skapas nuförtiden, är det inte osannolikt att du inte hittar resultat i TEACH-skalorna som verkligen intresserar dig.

Vi vill därför ge dig instruktioner för hur du själv ska kunna lägga till skalor till undersökningen. Om du känner att du vill upprätthålla den högsta vetenskapliga standarden, är du välkommen att använda dig av akademisk litteratur och ta hjälp av mer detaljerade instruktioner från dessa källor. Det som vi fördelar är en enkel förklaring, som absolut inte är fullständig.

Steg:

1. Du behöver inte uppfinna hjulet: Det kan redan ha gjorts forskning om konspirationsteorier, som du vill lägga till din undersökning. Du kanske hittar skalor eller frågor som redan inkluderar din konspirationsteori.
2. Tänk på att du bör göra efterforskningar om konspirationsteorier. Var noga med att hitta teorier som handlar om (påstådda) *konspirationer*, inte bara teorier av olika slag eller vetenskapliga teorier som inte har bevisats ännu och som de flesta av dagens forskare inte anser stämma. I dessa fall har kanske inga slutgiltiga bevis presenterats som motsäger teorin. Påståendet kan vara felaktigt, men fortfarande handlar det inte om en teori kopplat till en konspiration.

Exempel: "Högernarrativet sprider idén om att vänsterpolitiker bidrar till en ökad migration, för att få fler röster" (Översatt från Gaston & Uscinski, 2018, s. 19 om högerorienterade konspirationsteorier)

→ Det är enkelt att göra om den här beskrivningen till ett påstående, inom en skala som handlar om högerorienterade konspirationsteorier.

→ Ett påstående kan vara: *"Jag anser att vänsterpolitiker främjar migrationen för att få fler att rösta på sitt parti"*.

3. Om du utifrån dina efterforskningar kommer fram till slutsatsen att du är pionjär inom området, kan du leta upp akademisk litteratur som på bästa sätt beskriver konspirationen (definitioner och beskrivningar).
4. Först och främst är det viktigt att skapa påståenden som passar deltagarna och inte organisatörer av vuxenutbildningar (se tabell 1). Efter det kommer vi att byta till en matris som behandlar en sekundäranalys (se exempel från tabell 2).

5. Några grundläggande saker att undvika när du skriver dina egna påståenden:

- Undvik dubbelnegationer: „Jag har aldrig träffat någon som aldrig har nämnt konspirationsteorier.“ (Se ytterligare exempel i tabell 1)
Skriv istället: „Ingen student i min klass har lyft fram en konspirationsteori.“
- Undvik tvetydigheter: „Jag tycker om att ha livliga diskussioner om konspirationsteorier.“
Skriv istället: „Jag känner ett behov av att diskutera konspirationsteorier för att undvika att andra deltagare ska tro på dessa myter.“
- Undvik terminologi/namn som alla kanske inte är bekanta med: „Daniel Fiß diskuteras ofta i min klass.“
Skriv istället: „Vi har diskuterat högerpopulistiska politiker i min klass.“
- Undvik att presentera flera konspirationsteorier i en fråga: „Mina deltagare tror att judar härskar över världen och att flygplan släpper ut kemikaliespår i luften.“
Skriv istället: „Mina deltagare tror att judar härskar över världen“ och „Mina deltagare tror att flygplan släpper ut kemikaliespår i luften“.
- Undvik generaliseringar: „Alla deltagare tror att judar härskar över världen.“
Skriv istället: „Jag fick ta del av teorin att judarna härskar över världen.“
- Undvik långa påståenden och akronymer: „När jag tänker igenom förra veckan, hörde jag t.ex. att bl.a. ASCTs vid minst ett tillfälle, hur som helst, i vissa klasser förekom det oftare“
Skriv istället: „Tidigare har jag hört talas om antisemitiska konspirationsteorier.“
- Undvik påståenden som de flesta inte håller med/håller med om: „Konspirationsteorier är dåliga“
Skriv istället: „Jag anser att konspirationsteorier utgör ett hot demokratin.“
- Definiera begreppen som du använder.
- Ta hänsyn till din målgrupp.
- Var noga med att ange alla källor som du har använt för att konstruera frågorna.

Intro: "I vilken utsträckning skulle du hålla med följande påståenden?"

Nr.		Instäm- mer helt	In- stäm- mer	Varken eller	Instäm- mer inte	Instämmer inte alls
1	Kontrollerad immigration leder till utrotning av européer.	[]	[]	[]	[]	[]
2	Mediernas rapportering är inte trovärdig gällande terrorhot från migranter.	[]	[]	[]	[]	[]
3	...	[]	[]	[]	[]	[]

Tabell 1: Exempel: Skala gällande högerorienterade konspirationsteorier

När du har förberett påståendena (Tabell 1), är det dags att formatera ditt frågeformulär till ett format anpassat för en sekundäranalys (en fråga som riktar sig till lärarna gällande deras studenter), ett exempel kan se ut så här:

Intro: "När du tänker tillbaka på det senaste året, hur ofta skulle du säga att du har hört följande påståenden från studenter i din klass?"

Nr.		Väldigt ofta	Regelbundet	Ibland	Sällan	Aldrig
1	Kontrollerad immigration leder till utrotning av européer.	[]	[]	[]	[]	[]
2	Mediernas rapportering är inte trovärdig gällande terrorhot från migranter.	[]	[]	[]	[]	[]
....						

Tab 2: Exempel: Omvandla frågeformuläret till en sekundäranalys

3. Tänk på din fördelning

Nästa fråga att ta itu med, efter att du har konstruerat din undersökning, handlar om hur undersökningen ska genomföras: Ska du genomföra undersökningen online eller ska du skriva ut undersökningen, som deltagarna sedan får fylla i för hand? Hemsidan SurveyCrest.de erbjuder en tydlig överblick över olika alternativ för implementeringen av undersökningen, samt för och nackdelar med de olika alternativen³⁶.

Det är också viktigt, för att verkligen få en känsla för din organisation, att i förhand reflektera över hur många deltagare du vill nå ut till eller som du har möjlighet att nå ut till. Tänk på att: Det är inte rimligt, att be varje enskild lärare eller pedagog inom din organisation att delta i undersökningen, eftersom det kommer att ta för mycket arbetstid i anspråk samt kommer att vara väldigt energikrävande (särskilt om du väljer att arbeta med en undersökning som fylls i för hand). Å andra sidan kan du inte endast be en mindre andel av alla anställda att delta i undersökningen, eftersom det inte kommer att representera hela organisationens förhållningssätt. Du skulle kunna börja med att involvera endast ett ämnesområde (till exempel de anställda som arbetar med samhällsutbildning), eller också skulle du kunna dela ut undersökningen till hundra stycken slumpmässigt utvalda kollegor. Du skulle också kunna skicka undersökningen via e-post till kollegor i ditt nätverk. Det kan du bestämma själv hur du vill göra och beslutsprocessen bör följa syftet med din undersökning.

3.2 Analys av data

Efter att du har samlat ihop din data kommer nästa steg, som består av att analysera resultatet. Det finns många olika metoder som kan användas för att göra det och många olika analysmetoder som kan appliceras på din data. I följande stycke försöker vi att förmedla de enklaste metoderna, som du kan använda för att få en tydlig överblick över dina svar.

1. Kontrollera din data

Efter att du har samlat ihop dina svar, ska du först skapa dig en överblick över datan. Kontrollera undersökningen som fylldes i för hand, för att se om du får en känsla av om respondenten inte svarade sanningsenligt (svaren är ifyllda enligt ett bestämt mönster; alla svar är fördelade inom de extrema svarsalternativen; kommentarer som indikerar att respondenten inte tog undersökningen på allvar etc.) Ta bort dessa svar från ditt underlag.

³⁶ Se: <https://www.surveycrest.com/blog/paper-survey-vs-online-survey/>

2. Välj ditt dataanalysprogram

Det finns ett stort utbud av mjukvaruprogram som kan hjälpa dig att utföra din dataanalys. Du kan använda STATA, SPSS, SPSS Statistics eller MPlus, som är mjukvara för dataprocessering. Den enklaste - och mest tillgängliga- sättet att analysera din data är att använda dig av ett kalkylprogram, såsom MS Excel eller LibreOffice Calc. I följande stycke kommer vi att visa dig hur du gör en grundläggande analys av datan.

3. Koda din data

Beroende på hur du har samlat in dina svar (papper och penna eller en online undersökning) kommer du att antingen behöva fylla i din data i ett kalkylprogram för hand- om du väljer att arbeta med ett digitalt undersökningsprogram- kan du därifrån ladda ner ett kalkylprogram med din data. Oavsett om din undersökning har fyllts i på papper eller digitalt måste du koda din data för att kunna analysera den.

Du hittar en enkel handbok för kodning i bilagorna.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	age	gender	working experience	Q(1)	Q(2)	Q(3)	Q(4)	Q(5)	Q(6)	Q(7)
2	6	2	4	0	0	0	0	0	0	0
3	6	2	4	0	0	0	0	0	0	1
4	5	1	4	0	0	0	0	0	0	0
5	4	2	2	0	0	0	0	0	0	0
6	6	1	3	0	0	0	0	0	0	0
7			N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
8	6	2	4	0	0	0	0	0	0	1
9			N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
10	5	1	4	0	0	0	0	0	0	0
11	4	1	2	0	0	0	0	0	0	0
12	6	2	4	0	1	0	0	0	0	0
13	6	2	4	1	0	0	0	0	0	0
14	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0
15	6	2	4	0	0	0	0	0	0	0

Ändra namnen på kolumnerna enligt instruktionerna i handboken.

Koda svaren enligt handboken för kodning.

4. Ta bort svar som inte är ifyllda

Inom vissa kolumner kommer du att hitta uppslaget "N/A" (se exemplet ovan), som indikerar de frågor som inte har besvarats. För att du ska kunna göra en ordentlig analys, behöver du ta bort alla svar från datamatriisen, där respondenten har utelämnat mer än en enskild fråga. Det är vanligt i digitala undersökningar att respondenten börjar besvara undersökningen, men sedan efter 2-3 minuter lämnar undersökningen och slutför därefter inte resten av frågorna.

Det bör övervägas att ta bort svar när: När respondenten inte svarade på frågor kopplat till skalor som är viktiga för dig, eller enbart svarade på en fråga kopplat till varje skala (men lämnade några frågor obesvarade). Det är till och med rimligt, som en grundregel, att ta bort alla svar från en respondent, om denne inte besvarade mer än 50% av frågorna.

Du tar bort en respondents svar, i vanliga kalkylformulär, genom att klicka på den aktuella raden, markera därefter raden, högerklicka och väljs sedan "radera".

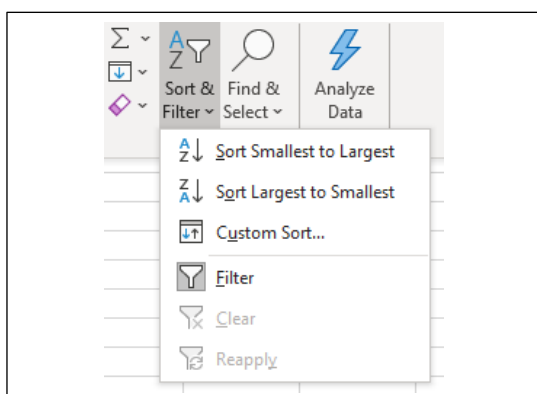
5. Använd filter

När du har vant dig vid att arbeta med datan, är det dags för nästa steg. Det enklaste sättet att få en översikt över din data är att använda dig av filter, för att räkna ihop de olika svar som du har fått in. Bilden nedanför ger en översikt över hur filter ska användas:

AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM
T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	T3.1	T3.2	T3.3
5	5	5	4	4	3	5
5	4	3	2	3	2	4
5	5	5	5	5	5	5
5	5	5	4	5	5	5
5	5	5	4	4	3	5
5	5	5	5	5	5	5
5	3	3	1	4	1	3
5	5	5	5	5	5	5
5	5	5	3	5	4	5
5	5	3	5	5	5	4
3	2	5	3	5	3	5
4	5	5	3	3	3	4
4	4	3	2	3	3	3
3	4	3	4	4	3	4
5	5	5	4	5	5	5
5	5	5				
5	5	5	5	5	4	5
5	5	5	5	5	5	5

Välj den fråga som du vill analysera genom att markera kolumnen.

Välj "filter" i huvudmenyn.

Börja med att bara filtrera "1" (Motsvarar svaret "instämmer helt och hållet"). Kontrollera hur många personer i ditt stickprov som valde "instämmer helt och hållet" välj "1" som svar. Fortsätt genom att göra på samma sätt för varje svarskategori, som är av intresse. Därefter behövs endast enkla uträkningar för att omvandla dina siffror till procentandelar.

6. Visualisera din data

Det viktigaste steget är att visualisera din data. Detta för att det ska vara enkelt för dig och andra att kunna få en förståelse för dina resultat.

Det enklaste sättet att visualisera din data är att sätta resultatet i tabeller, enligt exemplet nedan:

Du är upp till dig att välja vad du vill lyfta fram. Det är vanligt att använda denna kolumn till att summera hur många av respondenterna som svarade "håller delvis med" till påståendet (genom att välja alternativet "Jag hör det väldigt ofta"/"ofta" eller "ibland")

Fråga	N	Min/max	Frekvenser Väldigt ofta- ibland, 1-3 i kodhandbo- ken)	%
Det europeiska judarna blev aldrig utsatta för folk-mord.	78	1/5	12	9.4%
Judarnas påverkar ekonomin i alldeles för stor utsträckning.	80	2/5	17	13.6%
Judarna dominerar de internationella, finansiella institutionerna.	80	3/5	13	10.4%

Tab.3: Exempeltabell som visar hur resultaten visualiseras

Den konkreta frågan som ställdes

Hur många personer besvarade den här frågan?

Vilket var inom den här frågan det lägsta/högsta numret bland dina resultat? Dessa nummer ger en översikt av om alla ytterligheter av svarsalternativen var

3.3 Hur ska din data tolkas?

Efter att du har fått en översikt av din data, behöver du tänka på följande: "Vad kan jag ta bort från undersökningen?" Följande punkter kan hjälpa dig att identifiera vad som behöver exkluderas:

- **Vilka områden har du identifierat?**

Vilka konspirationsteorier är vanligast förekommande inom din organisation?

Vilka lärare är det som rapporterar att de tar del av konspirationsteorier

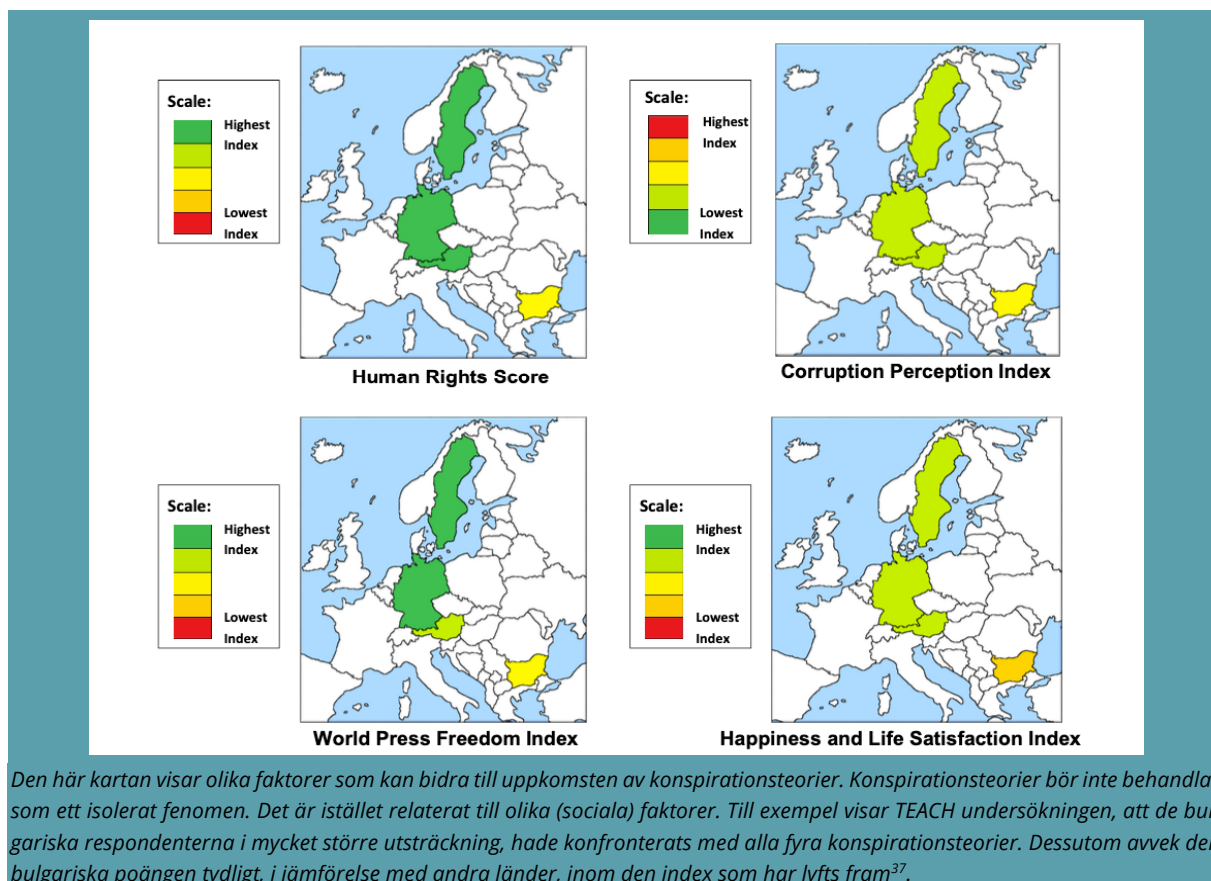
(inom vilket område är de verksamma?)

- **Jämför ditt resultat med vårt resultat!**

Skiljer sig ditt resultat från vårt resultat, eller skiljer sig ditt intryck av din undersökning, från det intryck som vi fick av vår undersökning? På vilket sätt? Konfronteras era pedagoger med konspirationsteorier mer regelbundet eller mindre regelbundet i jämförelse med vår undersökning? Vad kan det bero på?

- **Sätt dina resultat i en nationell och internationell kontext!**

I ett samhälle kan många faktorer påverka förekomsten av konspirationsteorier. Det är viktigt att ha kunskap om några av de faktorer som kan påverka spridningen av konspirationsteorier. Coronapandemin har under året 2020, hjälpt till att sprida inte bara konspirationsteorier som handlar om själva viruset, utan även antisemitiska, regeringskritiska och antidemokratiska konspirationsteorier.

- **Sist men inte minst: Underskatta inte det inflytande som konspirations-teorier har på dina studenter!**

Även om du kommer fram till att endast 1 till 2 procent av dina lärare och pedagoger möter konspirationsteorier regelbundet, är det viktigt att inte underskatta det inflytande som sådana föreställningar har på människor. Det gäller särskilt de andra studenter i klassrummet som utsätts för sådana påståenden regelbundet.

³⁷ Reportrar utan gränser. (2020). *2020 World Press Freedom Index*. Online: <https://rsf.org/en/ranking>
 Ortiz-Ospina, E. & Roser, M. (2017). *Happiness and Life Satisfaction*. Online: <https://ourworldindata.org/happiness-and-life-satisfaction>
 Our World in Data. (2018). *Corruption Perception Index*. Online: <https://ourworldindata.org/grapher/ti-corruption-perception-index?time=2018>
 Roser, M. (2017). *Human Rights*. Online: <https://ourworldindata.org/human-rights#:~:text=The%20human%20rights%20scores%20represent,which%20is%20set%20to%20zero>.

3.4 Från dina resultat till klassrummet: Hur tillämpar du din data i praktiken?

Slutligen återstår den avslutande delen: Efter att du har identifierat behovet av att bemöta konspirationsteorier i dina seminarier, grupper och klasser, följer nästa fråga: **Vilka åtgärder behöver sättas in?**

I vår **TEACH handbok**, som är ett komplement till den här manualen, presenterar vi några metoder som kan användas för att arbeta förebyggande mot konspirationsteorier. Vi beskriver tekniker, idéer och förmågor som hjälper pedagoger att bemöta konspirations-teorier.

BILAGOR

Appendix

Contents

Appendix 1: TEACH-Survey – Swedish Version

Appendix 2: Coding Handbook

Appendix 3: Results of the TEACH-Survey: An Overview

Survey for adult educators (SWE)

In this survey, we ask you about your experience as an adult educator in your daily work with participants of your classes. Our focus is on statements that you might have heard from participants of your classes.

It will take approximately 20 minutes to complete the questionnaire.

Your participation in this study is voluntary. However, your expertise in the area of adult education is crucial for our project purpose, since you and other educators are the only ones that can provide a deep insight into your work. We ask you not just to participate but to answer all questions truthfully.

Your survey responses will be **strictly confidential** and data from this research will be reported only in the aggregate. Your information will be coded and will remain confidential. There is no need to state your name or surname.

There are 23 questions in this survey.

Your answers will be kept **strictly confidential** and will be used for scientific purposes only. The survey will remain **anonymous**. In order to merge data from different surveys while maintaining anonymity, or to identify duplicate surveys, each person receives a **6-digit code**:

Please state: *

First, we would like to know some basic information about you:

What is your age group?

*

❶ Choose one of the following answers
Please choose **only one** of the following:

- ☐ Younger than 25
- ☐ 25-34 years
- ☐ 35-44 years
- ☐ 45-54 years
- ☐ 55-70 years
- ☐ Above 70 years

Gender *

❶ Choose one of the following answers
Please choose **only one** of the following:

- ☐ Male
- ☐ Female
- ☐ Other

How many years of working experience in adult education do you have? *

❶ Choose one of the following answers
Please choose **only one** of the following:

- ☐ Less than one year
- ☐ 1-5 years
- ☐ 6-10 years
- ☐ More than 10 years

What is your area of teaching? (Multiple answers possible) *

❶ Check all that apply

Please choose **all** that apply:

- ☐ Swedish
- ☐ Foreign Languages
- ☐ Arts and Crafts
- ☐ Physical activities
- ☐ Cooking
- ☐ Health related activities
- ☐ ICT classes
- ☐ Administrative Classes
- ☐ Soft skills (for personal life and for business)
- ☐ Second chance courses/school leaving certificate
- ☐ Civic education
- ☐ Classes for the youth
- ☐ VET classes

☐ Other:

Looking back on the last year, how often have you heard the following statements from participants of your class?

*

Please choose the appropriate response for each item:

	Very often	Frequently	Sometimes	Seldom	Never
The genocide of the European Jews never happened.	☐	☐	☐	☐	☐
The influence of the Jews on the economy is too big.	☐	☐	☐	☐	☐
Jews dominate international financial institutions.	☐	☐	☐	☐	☐
Jews have too much power in world politics.	☐	☐	☐	☐	☐
Jews knew beforehand about the attacks on the World Trade Centre on 9/11.	☐	☐	☐	☐	☐

Looking back on the last year, how often have you heard the following statements from participants of your class?

*

Please choose the appropriate response for each item:

	Very often	Frequently	Sometimes	Seldom	Never
Sweden faces the danger of becoming an Islamic state soon.	☐	☐	☐	☐	☐
Orchestrated immigration leads to the extinction of European people.	☐	☐	☐	☐	☐
A great exchange of the native population and Muslim immigrants is going on in Europe.	☐	☐	☐	☐	☐
Mainstream Western politicians are responsible for the fact that Europe is increasingly becoming a Muslim continent.	☐	☐	☐	☐	☐

Looking back on the last year, how often have you heard the following statements from participants of your class? *

Please choose the appropriate response for each item:

	Very often	Frequently	Sometimes	Seldom	Never
The Swedish media are deceiving the public on purpose.	☐	☐	☐	☐	☐
The media do not report credibly on the terrorist threat in Sweden.	☐	☐	☐	☐	☐
The Swedish media systematically conceal the crimes committed by refugees.	☐	☐	☐	☐	☐
Mainstream political parties push for a more open migration policy to strengthen their electoral base.	☐	☐	☐	☐	☐
The media do not report credible numbers of refugees coming to Sweden.	☐	☐	☐	☐	☐

Looking back on the last year, how often have you heard the following statements from participants of your class?

*

Please choose the appropriate response for each item:

	Very often	Frequently	Sometimes	Seldom	Never
The current political efforts are aimed at actively weakening the position of men.	☐	☐	☐	☐	☐
The current discourse in Sweden regarding Gender is getting out of control.	☐	☐	☐	☐	☐
Feminism leads to fewer births, which leads to mass immigration from Muslim countries.	☐	☐	☐	☐	☐
Feminists want to destroy the traditional family.	☐	☐	☐	☐	☐

Looking back on the last year, how often have you heard the following statements from participants of your class?

*

Please choose the appropriate response for each item:

	Very often	Frequently	Sometimes	Seldom	Never
People are not the cause of climate change.	☐	☐	☐	☐	☐
Global warming is not real.	☐	☐	☐	☐	☐
Climate activism is the product of economic interests.	☐	☐	☐	☐	☐

Looking back on the last year, how often have you heard the following statements from participants of your class?

*

Please choose the appropriate response for each item:

	Very often	Frequently	Sometimes	Seldom	Never
The effectiveness of vaccinations has never been proven.	☐	☐	☐	☐	☐
Vaccines cause allergies.	☐	☐	☐	☐	☐
Vaccines have serious risks, including dangerous side effects.	☐	☐	☐	☐	☐
The main driving forces behind vaccinations are the business interests of the pharma industry.	☐	☐	☐	☐	☐

Looking back on the last year, how often have you heard the following statements from participants of your class?

*

Please choose the appropriate response for each item:

	Very often	Frequently	Sometimes	Seldom	Never
The U.S. government staged the moon landing.	☐	☐	☐	☐	☐
Chemicals are released by airplanes to harm the population.	☐	☐	☐	☐	☐
The U.S. government was involved in the 9/11 attack.	☐	☐	☐	☐	☐

Looking back on the last year, how often would you say, that you heard the following statements from the participants of your class? *

Please choose the appropriate response for each item:

	Very often	Frequently	Sometimes	Seldom	Never
Swedes are at risk at becoming second class citizens.	☐	☐	☐	☐	☐
Muslims islamize Sweden through high numbers of childbirth.	☐	☐	☐	☐	☐
Muslims islamize Sweden through immigration.	☐	☐	☐	☐	☐
Islam is the largest threat against Sweden today.	☐	☐	☐	☐	☐
Sweden is being colonized by Muslims through the financial support of rich Muslim countries.	☐	☐	☐	☐	☐

We would like to know if the participants of your courses have recently confronted you with the following statements?

*

Please choose the appropriate response for each item:

	Very often	Frequently	Sometimes	Seldom	Never
The coronavirus does not exist.	☐	☐	☐	☐	☐
The coronavirus was created in a laboratory.	☐	☐	☐	☐	☐
The coronavirus is no more dangerous than the seasonal flu.	☐	☐	☐	☐	☐
Bill Gates is using the coronavirus to microchip people.	☐	☐	☐	☐	☐
The coronavirus is used in order to force us all to get a mandatory vaccination.	☐	☐	☐	☐	☐

Please indicate how much you would personally agree with the following statements:

*

Please choose the appropriate response for each item:

	Strongly agree	agree	Neither agree nor disagree	disagree	Strongly disagree
The Swedish media is deceiving the public on purpose.	☐	☐	☐	☐	☐
The current political efforts are aimed at actively weakening the position of men.	☐	☐	☐	☐	☐
Jews have too much power in world politics.	☐	☐	☐	☐	☐
Politicians from Western countries are helping to Islamize Europe.	☐	☐	☐	☐	☐

Almost done! There are some more questions that we would like to ask in order to get the full picture:

When answering all the questions, what group of learners did you have in mind? (Multiple answers possible)

*

🔔 Check all that apply

Please choose **all** that apply:

- ☐ Learners from an urban area
- ☐ Learners from a rural area
- ☐ Learners with an academic background
- ☐ Learners with a non-academic background
- ☐ Mixed group of learners
- ☐ Can't say

Imagine the following situation: During your class, one of your class participants verbalizes an opinion, that has been disproven in the scientific discourse? To name an example e.g. the theory that the earth is flat.

How confident do you feel in dealing with this situation? (Multiple answers possible)

*

❶ Check all that apply

Please choose **all** that apply:

- ☐ I feel very confident and know exactly how to handle this situation.
- ☐ I feel more or less confident, and have an idea of how I would try to handle the situation.
- ☐ I do not feel confident with this situation.
- ☐ I feel insecure and I do not know how to handle this situation.
- ☐ I would just ignore the statement and move on with my class.
- ☐ I would confront the participant with the fact that he/she just stated a disproven scientific fact.

Last questions

Before we reach the end of the survey, we would like to ask you to answer the five last questions.

What is the highest degree or level of education you have completed?

*

❶ Choose one of the following answers

Please choose **only one** of the following:

- ☐ Less than Gymnasieexamen
- ☐ Gymnasieexamen
- ☐ Kandidatexamen or equivalent
- ☐ Lärarexamen
- ☐ Masterexamen or equivalent
- ☐ Doktorand
- ☐ Other, please add:

Were you born in Sweden?

*

❶ Check all that apply

Please choose **all** that apply:

- ☐ Yes
- ☐ No, if not, please state :

Do you have a religious denomination?

*

❶ Check all that apply

Please choose **all** that apply:

- ☐ Christian
- ☐ Muslim
- ☐ I consider myself secular.
- ☐ No
- ☐ Other:

Based on your experience in working for an adult education institution. How would you personally describe your level of job satisfaction?

*

❶ Choose one of the following answers
Please choose **only one** of the following:

- ☐ I am very satisfied with my job
- ☐ I am satisfied with my job
- ☐ I am somewhat unsatisfied with my job
- ☐ I am very unsatisfied with my job

Is there anything else that was not asked, but that you would like to mention?

Please write your answer here:

Among the participants, Folkuniversitetet will raffle 20 vouchers worth 100 SEK each from Akademibokhandeln. The winners will be notified by e-mail after the survey is completed in **November 2020**.

If you have any questions, please contact: anna.petersson@folkuniversitetet.se

Please write your answer here:

If you would like to participate in this raffle, please enter your e-mail address here.

Thank you very much for your participation!
11-16-2020 – 13:42

Submit your survey.
Thank you for completing this survey.

Appendix 2: Coding Handbook: Teach

Demographics:

Q1: Age group:	1-6 (1= younger then 18; 7= above 70)
Q2: Gender:	1-3 (1= male, 2=female, 3= other)
Q3: Experience:	1-4 (1= less then one year; 4= more then 10 years)
Q4: Teaching area:	Bipolar coding 1: yes, 2: no Teach_classcode, multiple teaching areas are possible
Teach_other:	comment; if no comment was given, leave the space empty

Scales:

T1.1- 1.5: Antisemitism:	1-5 (1= very often; 5= never)
T2.1-2.4: Islamophobia:	same as above
T3.1-3.5: Right Wing:	same as above
T4.1-3.4: Anti-Feminism:	same as above
T5.1-5.3: Climate Change:	same as above
T6.1-6.4: Anti-Vaccination:	same as above
T7.1-7.3: Gov. Conspiracies:	same as above
T8.1-8.X: National Scale(s):	same as above
T9.1-9.5: Coronavirus:	same as above
T10.1-10.3: Own Beliefs:	same as above

Additional questions:

F1: urban/rural learners:	bipolar coding , Yes: 1; No: 2
F2: reaction of CTs:	bipolar coding , Yes: 1; No: 2

Last questions:

- L1: Highest Degree: 1-7 (1= Less than high-school diploma; 7= other)
- L1 (other): comment; if no comment was given, leave the space empty
- L2: Born in Country: 1-2 (1= yes; 2= no)
- L2 (other): comment; if no comment was given, leave the space empty
- L3 (religion): **bipolar coding**, Yes: 1; No: 2
- L3 (other): comment; if no comment was given, leave the space empty
-
- L5: satisfy. with job: 1-4 (1= I am very satisfied, 5= very unsatisfied)
- L6 (add. comment): Comment; if no comment was given, leave the space empty.
-

Tab.1 Anti-Semitic Conspiracy Theories

No.*	Item	C	N	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %	r
001	The genocide of the European Jews never happened.	GE	498	2	5	4.90	0.368	0,2(2.0)	0.580
		AU	169	1	5	4.88	0.537	1.8(3.6)	0.762
		SW	165	3	5	4.80	0.508	0(4.8)	0.787
		BU	160	1	5	4.48	0.958	5.0(17.5)	0.431
003	The influence of the Jews on the economy is too big.	GE	498	1	5	4.79	0.618	1.8(6.4)	0.859
		AU	169	1	5	4.66	0.748	2.4(8.3)	0.849
		SW	165	2	5	4.67	0.735	2.4(10.9)	0.888
		BU	160	1	5	3.09	1.434	40.6(59.4)	0.874
005	Jews dominate international financial institutions.	GE	498	1	5	4.77	0.644	2.2(6.2)	0.793
		AU	169	1	5	4.63	0.762	2.4(10.7)	0.792
		SW	165	2	5	4.68	0.707	2.4(9.1)	0.824
		BU	160	1	5	3.13	1.428	38.8(58.1)	0.899
009	Jews have too much power in world politics.	GE	498	1	5	4.80	0.600	1.8(5.6)	0.816
		AU	169	1	5	4.72	0.674	3.0(4.7)	0.864
		SW	165	2	5	4.68	0.757	3.0(11.5)	0.877
		BU	160	1	5	3.17	1.442	38.8(58.1)	0.876
012	Jews knew beforehand about the attacks on the World Trade Center on 9/11.	GE	498	1	5	4.94	0.364	0.6(1.8)	0.882
		AU	169	1	5	4.92	0.505	1.8(1.8)	0.661
		SW	165	2	5	4.84	0.540	1.2(5.5)	0.731
		BU	160	1	5	4.26	1.112	38.1(56.3)	0.604

Subscales: 1= Holocaust Denial; 3, 5, 9 = Jewish supremacy; 12=Jewish Conspiracy on WTC.
Cronbachs' α = SW: 0.927; AU = 0.911; BU = 0.890; GE= 0.873

Tab.2 Islamophobic Conspiracy Theories

No.*	Item	C	N	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %	r
3	Country ¹ faces the danger of becoming an Islamic state soon.	GE	498	1	5	4.52	0.832	3.6(12.4)	0.745
		AU	169	1	5	4.23	1.075	6.5(21.3)	0.795
		SW	165	1	5	4.55	0.865	4.2(12.7)	0.832
		BU	160	1	5	3.41	1.333	25.6 (50.6)	0.754
5	Orchestrated immigration leads to the extinction of European people.	GE	498	1	5	4.67	0.767	3.6(8.0)	0.806
		AU	169	1	5	4.50	0.914	7.1(13.0)	0.848
		SW	165	1	5	4.75	0.713	2.4(7.3)	0.862
		BU	160	1	5	3.31	1.298	28.7(55.0)	0.818
7	A great exchange between the native population and Muslim immigrants is going on in Europe.	GE	498	1	5	4.49	0.830	3.8(13.7)	0.516
		AU	169	1	5	4.43	0.871	4.1(13.6)	0.640
		SW	165	1	5	4.52	0.888	3.6(13.9)	0.858
		BU	160	1	5	3.28	1.388	29.4(55.6)	0.833
8	Mainstream Western politicians are responsible for the fact that Europe is increasingly becoming a Muslim continent.	GE	498	1	5	4.65	0.757	3.2(9.0)	0.708
		AU	169	1	5	4.49	0.907	5.3(12.4)	0.755
		SW	165	1	5	4.67	0.812	3.0(10.9)	0.832
		BU	160	1	5	3.86	1.348	20.0(33.8)	0.960

Subscales: 3= Rise of the Muslim community; 5,7 =Great Replacement; 8= Counter Jihad Movement/ Eurabia.
Cronbachs' α = SW = 0.932; AU = 0.888; BU = 0.897; GE = 0.849

¹ Depending on the national context: Germany, Austria, Sweden, Bulgaria

Tab. 3 Media Sceptism and Imported Voter Turnouts by Immigration

No.*	Item	C	N	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %	r
1	The <i>Country</i> media are deceiving the public on purpose.	GE	498	1	5	4.10	1.040	9.2(26.9)	0.654
		AU	169	1	5	3.73	1.204	16.6(36.7)	0.650
		SW	165	1	5	4.37	0.905	3.0(17.6)	0.682
		BU	160	1	5	2.36	1.301	58.1(80.6)	0.560
2	The media do not report credible on the terrorist threat in <i>Country</i> .	GE	498	1	5	4.57	0.788	3.0(10.8)	0.804
		AU	169	1	5	4.52	0.976	7.1(11.8)	0.864
		SW	165	1	5	4.65	0.754	2.4(10.3)	0.823
		BU	160	1	5	3.41	1.315	28.1(50.0)	0.791
3	The <i>Country</i> media systematically conceal the crimes committed by refugees.	GE	498	1	5	4.38	0.955	5.6(17.1)	0.784
		AU	169	1	5	4.18	1.125	11.2(22.5)	0.799
		SW	165	1	5	4.56	0.836	3.0(14.5)	0.796
		BU	160	1	5	3.28	1.401	33.8(53.1)	0.819
7	Mainstream political parties push for a more open migration policy to strengthen their electoral base.	GE	498	1	5	4.70	0.682	2.0(8.0)	0.725
		AU	169	1	5	4.37	0.998	6.5(17.8)	0.741
		SW	165	1	5	4.71	0.699	2.4(7.3)	0.685
		BU	160	1	5	3.49	1.462	29.4(48.1)	0.788
8	The media do not report credibly numbers of refugees coming to <i>Country</i> .	GE	498	1	5	4.60	0.804	3.4(10.4)	0.744
		AU	169	1	5	4.31	0.994	6.5(18.3)	0.769
		SW	165	1	5	4.69	0.695	1.8(7.9)	0.793
		BU	160	1	5	3.05	1.431	41.3(59.4)	0.828

Subscales: 1,2,3,8= Distrust in Media; 7= Imported Voter turnouts as a reason for a layback immigration politics (excluded from further analysis). Cronbachs' α = SW= 0.898; AU = 0.897; BU = 0.902; GE = 0.888 (without Item 7).

Tab. 4 Anti-Feminist Conspiracy Theories

No.*	Item	C	N	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %	r
5	The current political efforts are aimed at actively weakening the position of men.	GE	498	2	5	4.82	0.533	0.8(5.0)	0.539
		AU	169	1	5	4.63	0.836	4.7(8.3)	0.645
		SW	165	1	5	4.65	0.734	1.8(10.3)	0.710
		BU	160	1	5	4.19	0.998	5.6(26.9)	0.607
7	The current discourses in <i>Country</i> regarding Gender is getting out of hand.	GE	498	1	5	4.08	1.033	8.6(28.5)	0.459
		AU	169	1	5	3.42	1.208	21.9(53.3)	0.515
		SW	165	1	5	4.44	0.920	4.2(17.6)	0.731
		BU	160	1	5	3.50	1.303	21.9(50.0)	0.667
10	Feminism leads to fewer births, which leads to mass immigration from Muslim countries.	GE	498	1	5	4.83	0.529	0.6(5.0)	0.630
		AU	169	1	5	4.74	0.684	2.4(5.3)	0.607
		SW	165	1	5	4.86	0.551	1.2(4.8)	0.558
		BU	160	1	5	4.08	1.187	12.5(30.0)	0.677
13	Feminists want to destroy the traditional family.	GE	498	1	5	4.73	0.671	2.4(7.2)	0.621
		AU	169	1	5	4.50	0.894	4.7(12.4)	0.721
		SW	165	1	5	4.57	0.806	2.4(11.5)	0.736
		BU	160	1	5	3.83	1.250	16.9(36.9)	0.694

Subscales: 5,7,13 = The feminist conspiracy; 10= Extinction of white race through feminism.
Cronbachs' α = SW = 0.838; AU = 0.787; BU = 0.830; GE = 0.726

Tab. 5 Climate Change Conspiracy Theory

No.*	Item	C	N	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes) in %	r
1	People are not the cause of climate change.	GE	498	1	5	4.48	0.902	5.0(14.5)	0.677
		AU	169	1	5	4.33	1.078	10.7(16.6)	0.676
		SW	165	1	5	4.42	0.918	3.6(14.5)	0.864
		BU	160	1	5	3.71	1.300	17.5(41.3)	0.641
3	Global warming is not real.	GE	498	1	5	4.69	0.683	1.8(7.8)	0.694
		AU	169	1	5	4.51	0.907	7.1(12.4)	0.711
		SW	165	1	5	4.48	0.874	3.6(14.5)	0.833
		BU	160	1	5	3.94	1.209	15.6(31.3)	0.654
4	Climate activism is the product of economic interests.	GE	498	1	5	4.70	0.696	2.6(7.8)	0.576
		AU	169	1	5	4.62	0.739	2.4(8.9)	0.641
		SW	165	1	5	4.53	0.908	4.2(14.5)	0.769
		BU	160	1	5	3.30	1.312	20.6(34.5)	0.582

Cronbachs Alpha: SW= 0.911; AU= 0.810; BU = 0.785; GE = 0.793

Tab. 6 Scale: Anti-Vaccination

No.*	Item	C	N	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %	r
1	The effectiveness of vaccinations has never been proven.	GE	498	1	5	4.44	0.831	2.6(16.3)	0.756
		AU	169	1	5	4.09	1.085	8.9(27.8)	0.788
		SW	165	1	5	4.54	0.880	3.6(15.2)	0.779
		BU	160	1	5	3.27	1.191	26.3(53.1)	0.647
2	Vaccines cause allergies.	GE	498	1	5	4.40	0.918	4.2(18.7)	0.777
		AU	169	1	5	4.04	1.133	10.7(30.2)	0.852
		SW	165	1	5	4.41	0.876	3.0(18.2)	0.775
		BU	160	1	5	3.18	1.236	31.9(59.4)	0.813
3	Vaccines have serious risks, including dangerous side effects.	GE	498	1	5	4.22	1.006	6.6(21.9)	0.832
		AU	169	1	5	3.78	1.177	14.8(38.5)	0.887
		SW	165	1	5	4.14	0.975	5.5(26.7)	0.835
		BU	160	1	5	2.91	1.217	40.6(67.5)	0.793
5	The main driving forces behind vaccinations are the business interests of the pharma industry.	GE	498	1	5	4.28	1.075	8.2(21.5)	0.769
		AU	169	1	5	3.69	1.273	19.5(40.8)	0.848
		SW	165	1	5	4.39	0.973	4.8(16.4)	0.776
		BU	160	1	5	2.59	1.310	54.4(71.9)	0.811

Cronbachs´ α = SW= 0.907; AU=0.798; BU= 0.893; GE = 0.900

Tab. 7 Governmental Conspiracy Theories - Single Items

No.*	Item	C	N	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %
1	The U.S. government staged the moon landing.	GE	498	1	5	4.71	0.673	1.6(8.4)
	AU	169	1	5	4.70	0.695	5.3(8.9)	
	SW	165	1	5	4.65	0.778	3.6(9.7)	
	BU	160	1	5	3.72	1.289	20.6(40.6)	
2	Chemicals are released by airplanes to harm the population.	GE	498	1	5	4.81	0.530	0.4(4.8)
	AU	169	1	5	4.64	0.812	5.3(8.9)	
	SW	165	2	5	4.79	0.561	1.2(4.8)	
	BU	160	1	5	3.39	1.462	31.3(50.0)	
5	The U.S. government was involved in the 9/11 attack.	GE	498	1	5	4.61	0.789	3.4(10.2)
	AU	169	1	5	4.49	0.887	4.7(13.6)	
	SW	165	1	5	4.53	0.908	4.2(14.5)	
	BU	160	1	5	3.81	1.306	17.5(40.6)	

Tab. 8 Covid-19 Conspiracy Theories

No.*	Item	C	N	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %	r
3	The coronavirus does not exist.	GE	498	1	5	4.45	0.876	3.2(15.3)	0.722
		AU	169	1	5	4.18	1.084	8.3(27.2)	0.773
		SW	165	1	5	4.69	0.721	2.4(8.5)	0.775
		BU	160	1	5	2.76	1.253	45.0(73.1)	0.717
		GE	498	1	5	4.08	1.089	8.2(27.5)	0.697
4	The coronavirus was created in a laboratory.	AU	169	1	5	3.73	1.183	14.2(43.8)	0.772
		SW	165	1	5	4.28	1.075	7.3(21.8)	0.770
		BU	160	1	5	2.16	1.251	64.4(84.4)	0.763
		GE	498	1	5	3.76	1.145	13.5(41.4)	0.677
		AU	169	1	5	3.19	1.345	31.4(58.0)	0.776
5	The coronavirus is no more dangerous than the seasonal flu.	SW	165	1	5	4.05	1.106	8.5(26.7)	0.677
		BU	160	1	5	2.51	1.259	55.5(78.8)	0.748
		GE	498	1	5	4.68	0.759	3.0(9.4)	0.697
		AU	169	1	5	4.51	0.939	5.9(12.4)	0.747
		SW	165	1	5	4.81	0.630	2.4(5.5)	0.661
6	Bill Gates is using the coronavirus to microchip people.	BU	160	1	5	3.20	1.427	36.3(55.6)	0.752
		GE	498	1	5	4.55	0.918	5.6(13.1)	0.714
		AU	169	1	5	4.15	1.127	10.1(22.5)	0.692
		SW	165	1	5	4.72	0.754	3.4(7.9)	0.764
		BU	160	1	5	2.83	1.456	51.9(65.6)	0.753
7	The coronavirus is used in order to force us all to get a mandatory vaccination.	GE	498	1	5	4.55	0.918	5.6(13.1)	0.714
		AU	169	1	5	4.15	1.127	10.1(22.5)	0.692
		SW	165	1	5	4.72	0.754	3.4(7.9)	0.764
		BU	160	1	5	2.83	1.456	51.9(65.6)	0.753
		GE	498	1	5	4.55	0.918	5.6(13.1)	0.714

Cronbachs' α =SW= 0.874; AU = 0.900; BU= 0.896; GE = 0.867

Tab. 9 Own Beliefs

No.*	Item	C	N	min	max	Mean value	SD	Frequencies (strongly agree, agree (neither agree nor disagree)) in %
1	The <i>Country</i> media is deceiving the public on purpose.	GE	498	1	5	4.30	0.925	6.0(17.1)
		AU	169	1	5	4.05	0.993	8.3(24.9)
		SW	165	1	5	4.30	0.919	4.2(21.2)
		BU	160	1	5	2.38	1.298	57.5(81.3)
2	The current political efforts are aimed at actively weakening the position of men.	GE	498	1	5	4.74	0.668	1.8(8.4)
		AU	169	1	5	4.63	0.857	4.1(9.5)
		SW	165	1	5	4.58	0.828	3.6(10.9)
		BU	160	1	5	4.18	1.057	8.8(26.9)
3	Jews have too much power in world politics.	GE	498	2	5	4.83	0.547	1.0(5.8)
		AU	169	1	5	4.76	0.686	2.4(7.7)
		SW	165	1	5	4.73	0.684	1.2(9.1)
		BU	160	1	5	3.06	1.411	40.6(60.6)
4	Politicians from Western countries are helping to islamize Europe.	GE	498	1	5	4.59	0.873	5.2(12.4)
		AU	169	1	5	4.61	0.803	3.0(12.4)
		SW	165	1	5	4.72	0.630	0.6(6.7)
		BU	160	1	5	3.45	1.345	36.3(48.1)

National Scales

Sweden: n= 165 National Scale - Eurabia

No.*	Item	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %	r
1	Swedes are at risk at becoming second class citizens.	1	5	4,71	,741	2.4(6.7)	,802
2	Muslims islamize Sweden through high numbers of childbirth.	1	5	4,59	,862	4.2(10.9)	,885
3	Muslims islamize Sweden through immigration.	1	5	4,54	,894	4.2(13.3)	,885
4	Islam is the largest threat against Sweden today.	1	5	4,62	,830	3.6(9.7)	,833
5	Sweden is being colonized by Muslims through the financial support of rich Muslim countries.	1	5	4,74	,715	1.8(8.5)	,807

Cronbachs Alpha: 0.940

Austria: n= 169 National Scale – Mord an Jörg Heider

No. *	Item	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %	r
1	Jörg Haiders Tod war kein Unfall.	1	5	4,63	,885	4.7(10.7)	,924
2	Jörg Haider wurde ermordet.	1	5	4,68	,869	4.1(9.5)	,928
3	Der israelische Geheimdienst Mossad ist für Jörg Haiders Tod verantwortlich.	1	5	4,88	,569	1.8(3.6)	,675
4	Jörg Haiders Unfallort wurde manipuliert.	1	5	4,69	,816	4.1(8.9)	,884

Cronbachs Alpha: 0,931

Bulgaria: n= 160 National Scale 1 - The Genocide against Bulgarians

No.*	Item	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %	r
1	Bulgarian politicians deliberately implement a low-living standard plan in order to change the demographic picture.	1	5	3.31	1.496	32.5(52.5)	,725
2	Deliberately suppressed are the facts that Bulgaria is the oldest European country with rich culture in view Bulgarians to be depersonalized.	1	5	3.11	1.469	40.6(58.1)	,844
3	History textbooks do not reflect the real facts aimed at losing our national spirit and identity.	1	5	2.77	1.402	45.6(70.6)	,819
4	A brutal policy of genocide against the Bulgarians is being pursued.	1	5	3.11	1.439	35.6(60.0)	,781

Cronbachs Alpha: 0.908

Bulgaria: n= 160 National Scale 2 - The Genocide against Bulgarians

No.*	Item	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %	r
1	The policy towards integration and inclusion of Roma leads to the destruction of the Bulgarians.	1	5	2.80	1.386	45.0(64.4)	,791
2	Roma enjoy privileges and sponge on Bulgarians.	1	5	2.04	1.268	71.9(84.4)	,780
3	Pressure on Bulgaria is exercised to retain the Roma on its territory.	1	5	2.91	1.527	46.3(61.9)	,817
4	Bulgarian media conceal the crime of Roma.	1	5	2.69	1.496	51.2(67.5)	,842

Cronbachs Alpha: 0.914

Germany: n= 498 National Scale - Reichsbürger

No.*	Item	min	max	Mean value	SD	Frequencies (Very often, frequently (sometimes)) in %	r
1	Die Bundesrepublik Deutschland ist kein legitimer Staat	2	5	4.90	0.408	0.4(2.8)	0.611
2	Das Deutsche Reich besteht fort.	3	5	4.92	0.337	0(1.8)	0.618
3	Deutschland ist in Wahrheit eine GmbH und kein Staat.	1	5	4.93	0.349	0.2(1.8)	0.441

Cronbachs Alpha: 0.728

Personal Data and extra Questions

Total Number of Participants

Number of participants	Austria	Sweden	Bulgaria	Germany
N	169	165	160	498

Age Groups

	Austria		Sweden		Bulgaria		Germany	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
Younger than 25	2	1.2	2	1.2	2	1.3	4	0.8
25-34	12	7.1	30	18.2	15	9.4	40	8.0
35-44	36	21.3	50	30.3	31	19.4	75	15.1
45-54	62	36.7	37	22.4	54	33.8	70	14.1
55-70	51	30.2	41	24.8	57	35.6	79	15.9
Above 70 years	6	3.6	5	3.0	1	0.6	216	43.4

Gender

	Austria	Sweden	Bulgaria	Germany
Male	32.0%	36.4%	76.3%	25.7%
Female	66.9%	61.8%	23.8%	74.1%
Other	1.2%	1.8%	0%	0.2%

Years of working experience in adult education

	Austria		Sweden		Bulgaria		Germany	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
Less than one year	3	1.8	6	3.6	7	4.4	12	2.4
1-5 years	22	13.0	61	37.0	32	20.0	125	25.1
6-10 years	28	16.6	35	21.2	26	16.3	78	15.7
More than 10 years	116	68.6	63	38.2	95	59.4	283	56.8

Teaching Areas

	Austria		Sweden		Bulgaria		Germany	
Area of teaching	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
National language	22	4,9	66	29,1	20	8,9	164	18,1
Foreign languages	14	3,1	54	23,8	13	5,8	113	12,4
Arts and craft	7	1,5	29	12,8	18	8	48	5,3
Physical activities	16	3,5	2	1,0	2	1,0	49	5,4
Cooking	5	1,1	2	1,0	1	0,5	20	2,2
Health related activities	25	5,5	6	2,6	7	3,1	42	4,6
ICT classes	24	5,3	9	4,0	14	6,2	47	5,2
Administrative classes	14	3,1	1	0,4	0	0	28	3,1
Soft skills (for personal life and for business)	61	13,5	8	3,5	43	19,1	68	7,5
Vocational training	78	17,3	0	0	0	0	95	10,5
Second chance courses/school leaving certificate	23	5,0	19	8,4	6	2,7	64	7,0
Civic education	36	8,0	20	8,8	25	11,1	39	4,3
Classes for the youth	23	5,1	9	4,0	13	5,8	49	5,4
VET classes	104	23	2	1,0	63	28,0	82	9,0

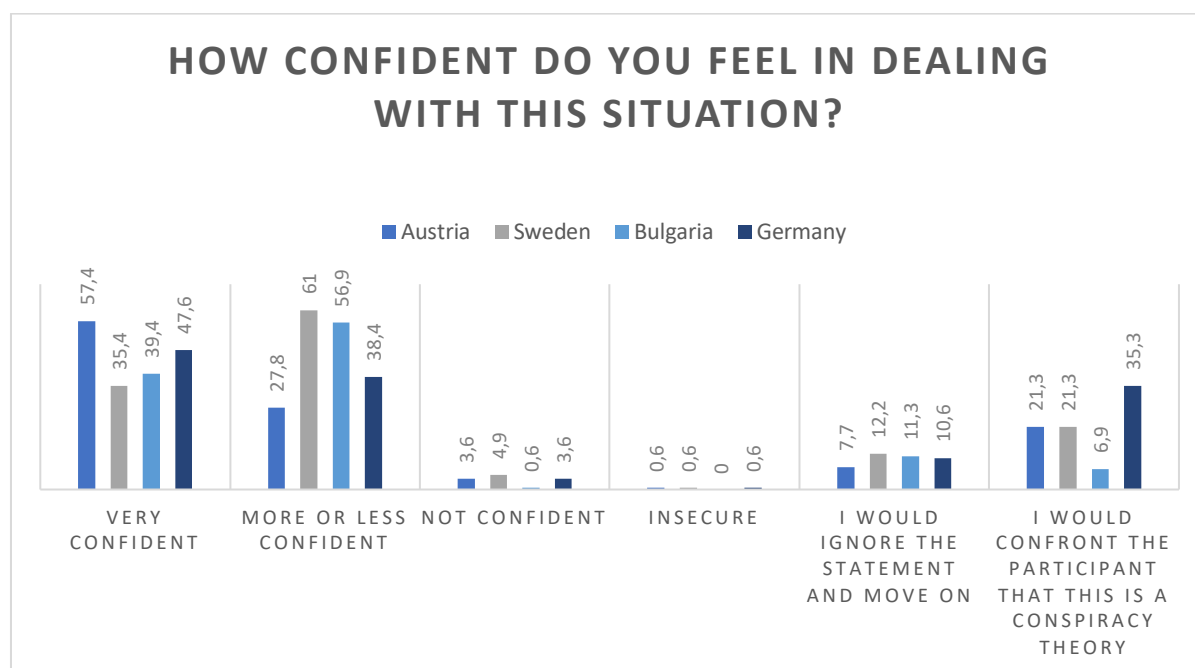
When answering all the questions, what group of learners did you have in mind?

	Austria (total)	Sweden (total)	Bulgaria (total)	Germany (total)
Learners from an urban area	58	93	87	169
Learners from a rural area	34	39	35	104
Learners with academic background	33	60	86	56
Learners with a non-academic background	46	70	14	108
Mixed group of learners	76	104	45	220
Cannot say	41	3	15	129

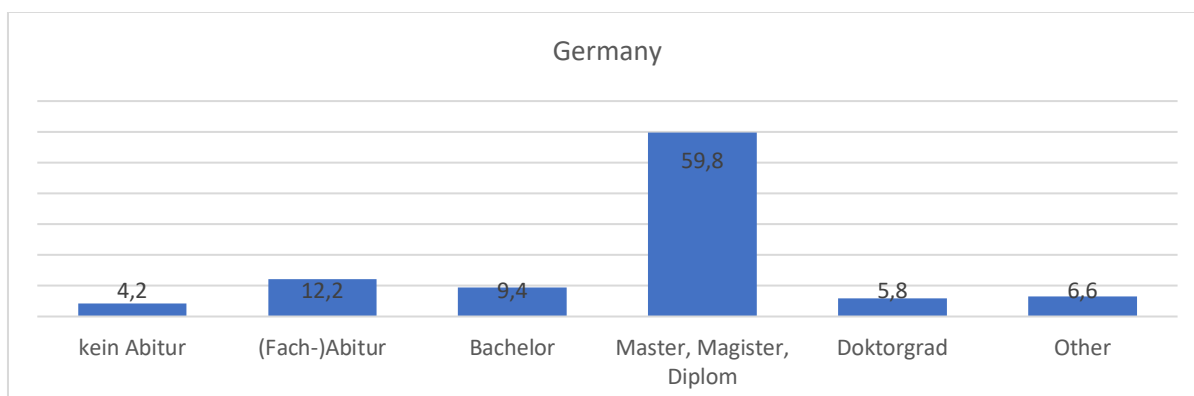
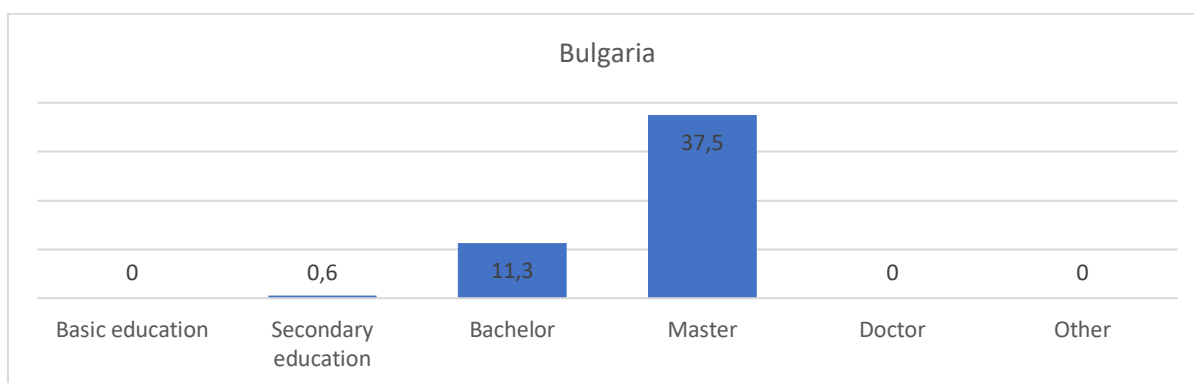
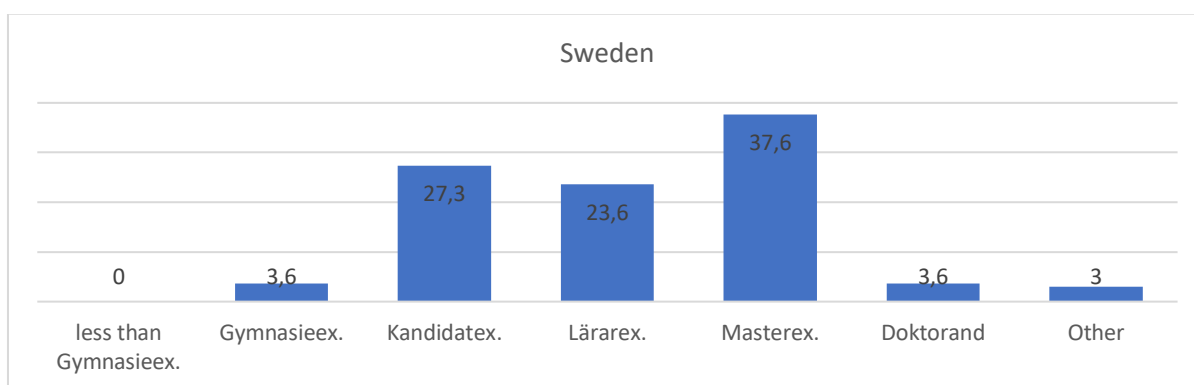
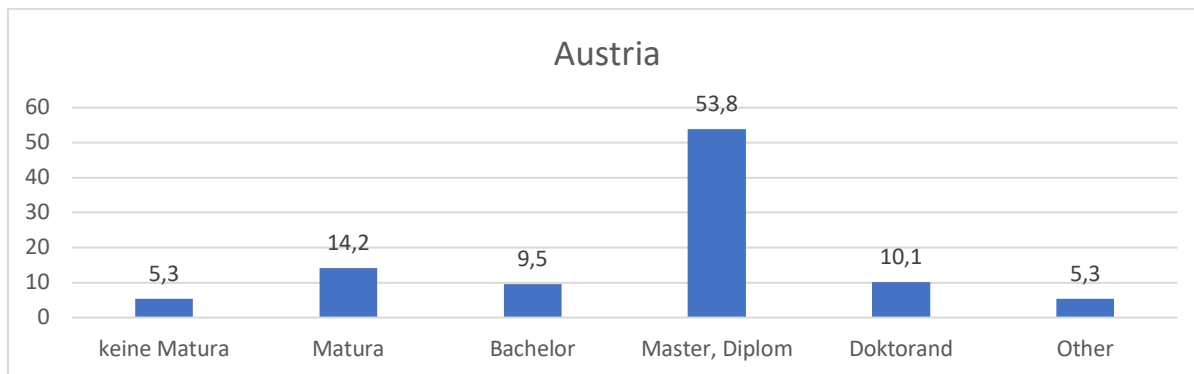
Item: Imagine the following situation: During your class, one of your class participants verbalizes an opinion, that has been disproven in the scientific discourse. To name an example e.g. the theory that the earth is flat.

How confident do you feel in dealing with this situation?

	Austria		Sweden		Bulgaria		Germany	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
Very confident	97	57,4	58	35,4	63	39,4	237	47,6
More or less confident	47	27,8	100	61,0	91	56,9	191	38,4
Not confident	6	3,6	8	4,9	1	0,6	18	3,6
insecure	1	0,6	1	0,6	0	0	3	0,6
Ignore the statement	13	7,7	20	12,2	18	11,3	53	10,6
Confront the participant	48	21,3	35	21,3	11	6,9	176	35,3

Degrees (qualification) of the adult educators in our survey

Were you born in ...

	Austria	Sweden	Bulgaria	Germany
Yes	87.0%	61.2%	97.5%	78.7%
No	11.2%	37.6%	1.3%	19.5%

Do you have a religious denomination?

	Austria	Sweden	Bulgaria	Germany
Christian	52.7%	24.8%	76.9%	50.8%
Muslim	0%	0.6%	2.5%	1.0%
Secuar	39.1%	31.5%	8.8%	34.5%
No religion	11.2%	38.8%	10.0%	18.9%
Other	9	4	0	0

Based on your experience in working for an adult education institution. How would you personally describe your level of job satisfaction?

	Austria		Sweden		Bulgaria		Germany	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
Very satisfied	88	52.1	81	49.1	38	23.8	224	45.0
Satisfied	62	36.7	63	38.2	110	68.8	220	44.2
Unsatisfied	15	8.9	18	10.9	8	5.0	33	6.6
Very unsatisfied	1	0.6	1	0.6	2	1.3	11	2.2

TARGETING EXTREMISM AND CONSPIRACY THEORIES

Leibniz
Universität
Hannover

Institut für
Didaktik der
Demokratie

Folkuniversitetet

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union